

Helsinki info

Numero 6 3.12.2006

Julkinen tiedote

Kaakeliuunit ovat lumonneet vuosisadasta toiseen.

Etelä-Hermanniin nousee uusi asuinalue.

Kjell Westö skildrar sin stad med kärlek och är inte främmande för ytterligare en roman med Helsingfors i huvudrollen.

Valoa kohti

Nykykaupunkilaiselle vaivattomat valon ja lämmön lähteet ovat itsestäänselvyys. Kotona valo syttyy katkaisijasta, ulkona katuja pyyhkii katulamppujen ja mainosten vallaton kakofonia. Sisätilamme lämpiävät ilman entisaikain puulämmityksen vaivoja eikä edes julkisissa liikennevälineissä tarvitse palella. Perimässämme elää kuitenkin etäinen muisto ihmiskunnan pitkältä alkutaipaleelta, jolloin nuotiotuli toimi sekä lampun että patterin virkaa ja kokoisi heimon yhteen.

Talviseen pimeään kietoutuneessa Helsingissä voi yrittää eläytyä aikaan ennen katuvaloja. Siitä ei itse asiassa ole kovin kauan: 1800-luvun alun tuore pääkaupunki eli kuin säkissä muutaman kadunkulmissa savuavan öljylampun ja kynttilälyhtyjen valossa. Jalankulkijoiden piti kanniskella omaa lyhtyä, jos mieli olla kompuroimatta muhkuraisilla kaduilla. Uusi mullistava aikakausi alkoi kaupunkielämässä kaasun myötä. Ensimmäiset kaasupalot syttyivät kaduilla 1860-luvulla.

Lämmönlähteenä puu eli pitkään. Vielä sata vuotta sitten Helsingin keskustan kerrostaloissa lämmitettiin kaakeliuuneilla, joita tarvittiin peri-

aatteessa jokaiseen huoneeseen. Isojen huoneistojen lämmityspuiden kantamisessa pihaliiterteistä hissittömien talojen yläkerroksiin riitti puuhaa. Keskuslämmitys alkoi yleistyä 1920-luvulla ja teki kaakeliuuneista katoavaa kaupunkiperinnettä. Niitä pidettiin vanhainkaisina, tilaa viepinä ja epäkäytännöllisinä, mitä ne varmasti olivatkin. Niinpä surutta revittiin monet uunien pitkän valtakauden viimeiset vihannat, kaupungin jugendtaloiden rikkaasti koristellut, yksilöllisen käsityötaidon mestarinäytteet – ja kuka on koskaan kuulut lämpöpattereiden estetiikasta? (Kaakeliuuneista kerrotaan lisää sivuilla 10–11.)

Tulisijat eri muodoissaan ovat tulleet uudestaan muotiin myös kaupunkiasumisessa. Elävässä tulella on jotakin, joka ei lakkaa kiehtomasta. Maagisesti se vetää puoleensa jokaista lasta ja valo- ja tulisirkuksen taitajat herättävät ihailua kaiken ikäisissä. Hehkulamppujen loisteessa ja energiaa säästävien LED-valojen maailmanvaloituksen kynnyksellä kaupunkilainen yhä kokee tarvetta sytyttää kynttilöitä, soihtuja, takkatulia ja retkinuotioita. Ne ovat hänen syvimpien tuntojensa tulkkeja, arkisen ja arjen ylittävän yhteenkuuluvuuden symboleita.

Elämänkaaren ääripäissä kynttilöiden pehmeä valo liittyy toisaalla rakastavaisten kahdenkeskisiin hetkiin ja valaisee toisaalla vainajiemme muistoa hautausmaiden kynttilämerenä. Tulen vahvaa symboliikkaa on käytetty myös kansallisen yhteenkuuluvuuden ilmauksissa. Itsenäisyyspäivän iltana suomalaiset sytyttävät ikkunoilleen kynttilät – tapa, joka alun perin liittyi protestoimiseen tsaarinajan venäläistämistoimenpiteitä vastaan.

Soihdut ovat perinteisesti kuuluneet akateemisiin mielenilmauksiin, kertoo professori **Laura Kolbe** (ks. s. 12). Kun ylioppilaiden itsenäisyyspäivän kulkue tänäkin vuonna vaeltaa Hietaniemen sankarihaudoilta kaupungin halki Senaatintorille, kädessä kannetaan hulmuavaa soihtua – elämänvoiman ja erotiikan, valistuksen ja toivon vertauskuvaa.

Rita Ekelund

Kuva Maari Helenius, Helsingin kaupungin kuvapankki

■ Lainattua

Otin Helsingin haltuun esikaupunkien ja lähiöiden kautta. Lukiolaisena seurustelin myllypurolaisen tytön kanssa ja kävin keskustassa vain leffoissa, kahvilla ja levykaupoissa. Silloin en paljon arkkitehtuuria katsellut, vaan enemmänkin tyttöjä.” *Kirjailija Kjell Westö Kirjainlehdessä 2/06.*

Ihmiskunnan valoisaa tulevaisuutta on se, ettemme elä vain tällä planeetalla vaan myös Kuun ja Marsin kaupungeissa. Tai keinokeisissa avaruussiirtokunnissa ja asteroideilla. Tämä tasapainottaa näkymää, jossa vastassamme ovat hupenevat luonnonvarat ja muutenkin rajalliset mahdollisuudet.” *Australialainen fyysikko ja kaivos- ja energiateollisuuden konsultti Mark Soner Tiede-lehdessä 8/06.*

Aina voi myös verrata oloja Afrikkaan, jossa monesti toimittiin ilman sähköä, kirjoja, kyniä, ja jossa opettajat joutuivat usein odottamaan palkkaansa useiden kuukausien ajan. Maaseudun koulujen ongelmista mainittiin myös villieläimet ja erityisesti apinat, jotka varastivat oppilaiden eväät.” *Maunulan koulun kansainvälisen linjan opettaja, yhdysvaltalainen Ajay Meswani KoulunHelsinki-lehdessä 3/2006.*

Terapianeuvonta kertoo, että pakkotoiminto on vastustamaton halu suorittaa toistuvasti ilmeisen tarpeettomia toimintoja, kuten käsien pesemistä. Suomen moderni arkkitehtuuri on kärsinyt monista pakkoliikkeistä. Pitkäaikaiseksi vaivaksi on nyt pesitynnyt säleikkömania. Normina näyttää olevan vaaka-suoruus, oli sitten puuta tai muuta, oli ekologiaa tai ei.” *Matti K. Mäkinen Arkkitehti-lehdessä 2/2006.*

■ Sisällys

Päätoimittajalta	2
Yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille?	3
Nimimaisemia Flemarilta Vuokkiin	4
Arki täynnä oppimisen ihmeitä.	5
Seutu aukeaa nyt yhdestä osoitteesta	6
Käymäläkulttuuri kehittyy	7
Valmennusta vanhemmuuteen	8
Itse tehty tuo iloa	9
Kaakeliuuni lumoa yhä.	10–11
Soihtukulkue – itsenäisyyden lämmin virta.	12
Taide tuo kipinää koulupäiviin	13
Etelä-Hermanni avautuu asukkaille.	14
Keskustan kortteleissa möyritään	15
Stadissa tapahtuu	16–18
Westö vandrar vidare	19
Med orden som verktyg	20
Rackarungar i änglakör	21
Sähkökaappitاید kestää talvellakin	22
Rokotuksia terveysasemilla	23
Tätä olen aina halunnut tehdä	24

Helsinki info

Numero 6 • 3.12.2006 • 30. vuosikerta

Julkaisija Helsingin kaupunki
PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
puhelin 1691 (vaihte)
faksi 169 3750

Päätoimittaja Rita Ekelund
Toimitussihteeri Leena Seitola
Toimittaja Tiina Kotka
Ruotsinkieliset sivut Nina Weckström
Ulkoasu Pekka Niemi, Rhinoceros Oy
Kannen kuva Kimmo Brand

Kirjapaino Keski-Uusimaa Oy, Tuusula
Painosmäärä 297 355 kpl
ISSN 0782-0453
Jakeluasiat Suomen Posti Oy
puhelin 020 451 5382,
020 451 5658
faksi 020 451 5221

Lehti ilmestyy myös internetversiona osoitteessa www.hel.fi/helsinki-info.

Seuraava Helsinki-info ilmestyy helmikuussa.

Kannen wuni on Luotsikatu 4:ssä yksityiskodissa.

Tukea vanhemmuuteen

8 Helsingissä kokeillaan parilla alueella tavallista pidempää perhevalmennusta. **Margarita Avezmetova** ja **Egert Kansa** ovat jutelleet vauvanhoidosta terveydenhoitaja **Virve Laitalaisen** kanssa Pihlajamäen terveysasemalla pidetyssä valmennuksessa.

Oivalluksia opistosta

5 ”En lakkaa ihastelemasta sitä ihmettä, mikä tapahtuu, kun ihminen löytää jonkin oivalluksen tai taidon kautta uuden suhteen itseensä ja saa lisää voimaa elämäänsä”, toteaa suomenkielisen työväenopiston uusi rehtori **Taina Törmä**.

Kuva Jukka Uotila

Kuva Kimmo Branät

Valtissa löytyy tekemisen ilo

9 Kuvataiteisiin ja kädentaitoihin erikoistuneessa nuorisotalo Valtissa voi yhtä lailla muovilla savea kuin ommella. **Reetta** sovittaa tekemäänsä juhlapukua **Kezbanin** kanssa.

Oppia haetaan teatterista

13 Jokainen Aleksis Kiven peruskoulun 8. luokka tutustuu vuorol- laan näytelmän tekoon. Kuvassa **Eleonoora Kiukas** (vas.) ja **Saara Goldhorn** eläytyvät Tuhannen ja yhden yön tarinoihin.

Kuva Jukka Uotila

Yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille?

Vuoden 2007 alussa käynnistyy Euroopan unionin ”Yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille” -teemavuosi. Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys ovat Euroopan unionin keskeisiä arvoja: syrjintä ei ole sallittua iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolen, sukupuolisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Teemavuoden päätavoitteena on oikeudenmukaisen yhteiskunnan toteutuminen. Tavoitteina on myös kiinnittää huomiota moniperustaiseen syrjintään sekä yhtäläisten mahdollisuuksien lisäämiseen työyhteisöissä, koulutuksessa ja työllistymisessä.

Helsingin kaupunki julkaisi yhdenvertaisuuslain edellyttämän yhdenvertaisuussuunnitelman lokakuussa 2004. Suunnitelma sisältää 6 päämäärää ja 20 toimenpidesuositusta. Helsingin yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteistoon esimerkiksi kuuluu, että henkilöstö tunnistaa syrjinnän ja syrjivät käytännöt sekä reagoi niihin. Lisäksi maahanmuuttajien osuutta kaupungin henkilöstössä pyritään lisäämään. Kaupunki myös viestii aktiivisesti etnisen yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi, syrjinnän estämiseksi ja vaihtaa kokemuksia sidosryhmien kanssa.

Kokemusten vaihtoa etnisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi tapahtuu pääkaupunkiseudulla muun muassa valtakunnallisen Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) perustamassa ”Hyvät etniset suhteet pääkaupunkiseudulla” -työryhmässä. Hyvät etniset suhteet ovat perusta monikulttuurisen yhteiskunnan toiminnalle. Pääkaupunkiseudun ETNO pohtii muun muassa yleiseen asenneilmapiiriin, maahanmuuttajien opastukseen ja ohjaukseen, kielikoulutukseen ja työllistymiseen liittyviä kysymyksiä.

Helsingin ja pääkaupunkiseudun työvoimantarve kasvaa väestön ikääntyessä ja seutu tulee tarvitsemaan ulkomaalaisten työpanosta. Työvoiman maahanmuuttoa edistämällä voidaan osin vastata lisääntyvään työvoiman tarpeeseen. Verrattuna edellisvuosiin ulkomaalaisten työnhakijoiden määrä on jo jonkin verran kasvanut Helsingissä. Kaupunki pyrkii aktiivisesti edistämään maahanmuuttajien työllistymistä yhteistyössä työvoimahallinnon ja elinkeinosektorin kanssa. Osalla Helsinkiin muuttaneista ulkomaalaisista on hyvät mahdollisuudet työllistyä, jos heidän osaamistaan hyödynnetään oikein kohdistetun koulutuksen, kuten kielitaidon hankkimisen, työelämävalmennuksen ja täydennyskoulutuksen avulla. Ulkomailla suoritettujen koulutusten korvaavuuskäytäntöjä tulisi tehostaa, työelämän monimuotoisuuskoulutuksia kehittää ja kannustaa maahanmuuttajia yrittäjyyteen ja itsensä työllistämiseen.

Globalisaation, kansainvälisen kaupan, tietotekniikan kehityksen ja maahanmuuton myötä julkinen ja yksityinen sektori muuttuvat kansainvälisemmiksi ja monikulttuurisemmiksi. Työyhteisöjen lisäksi tulevaisuuden monimuotoisuuden edistäjiä ovat päiväkodit ja koulut. Helsingin päiväkodeissa ja kouluissa panostetaan muun muassa maahanmuuttajalasten suomi toisen kielenä -opetukseen sekä oman äidinkielen opetukseen. Monikulttuuriset vuorovaikutustaidot kehittyvät maahan-

muuttaja- ja kantaväestöön kuuluvien lasten ja nuorten välillä sekä henkilökunnan ja lasten vanhempien välillä.

Viimeaikaiset asennetutkimukset myös vahvistavat, että Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla suhtaudutaan myönteisemmin maahanmuuttajiin muihin Suomen paikkakuntiin verrattuna. Silti arkipäivän syrjintää esiintyy vielä esimerkiksi päiväkodeissa, kouluissa, työyhteisöissä, urheiluseuroissa ja suvun piirissä. Työyhteisöjen yhdenvertaisuuskoulutuksissa voidaan pohtia sitä, suosiiko yhteisö vertaisryhmään kuuluvia, onko yhteisön jäsenillä riittävät kulttuurikompetenssitaidot ja onko yhteisöllä selkeät ohjeet siitä, miten syrjintään puututaan. Tärkeää olisi ennen kaikkea pyrkiä tiedostamaan omat asenteet erilaisuutta kohtaan ja oppia havaitsemaan piileviä ennakkoluuloja, joita voidaan muuttaa.

Lääkkeeksi asenteellisuuteen suositellaan avoimuutta ja rohkeutta aitoon dialogiin erilaisten ihmisten kanssa.

Anu Riila

Kirjoittaja on Helsingin kaupungin maahanmuuttotyön koordinaattori

Lisätietoja:

- http://ec.europa.eu/employment_social/equality2007
- www.hel2.fi/heke/tasa.arvo/rasisinestaminen.pdf
- www.yhdenvertaisuus.fi
- www.join-in.info
- www.yhdenvertaisuus.net/tikapuut/

Kuva Marika Sandell

Nimimaisemia Fleamarilta Vuokkiin

Paikannimien tutkiminen on rikasta ja antoisaa, siinä yhdistyvät kieli ja asukkaiden näkemykset omista ympäristöistään.

Johonkin kuuluminen todennäköisesti korostuu globaalissa maailmassa. Toisaalta esimerkiksi kaupunginosien ja katu- jen nimet eivät ole tietenkään vain tunnekysymys. Olisihan kovin hankalaa kertoa toisille, missä asuu tai mihin mennään vain vaikkapa katu- jien numeroilla”, sanoo dosentti, erikoistutkija **Terhi Ainiala** Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta.

Ihminen puhuu siitä, mikä on tärkeää. Slanginimenkin voi saada vain paikka, joka on käyttäjilleen jollain tavoin merkityksellinen. Ainialan mukaan harvoilla ihmisillä on aivan neutraali suhde omaan asuin- ympäristöönsä. Ihminen on osa kaupunkia, kaupunginosaa tai omaa ryhmäänsä; niiden avulla hän rakentaa minuuttaan ja suhdetta ympäristöönsä.

Esimerkiksi nuorisoryhmä voi keksiä omia kielellisiä ilmaisujaan, jotka joskus vakiintuvat yleiseen käyttöön tai jäävät unohduksiin. Iäkkäämmät ihmiset taas muistavat aikakausittain, kuinka paikoista puhuttiin ja kuinka paljon muutoksia nimistään on tullut. Tutkija näkee nimien heijastavan kerroksellisuutta moneen suuntaan.

”Ikäihmiset menivät aikoinaan Blo- bikaan uimaan tai Högaan elukoita katsomaan, mutta hekään eivät enää käytä näitä muotoja. Mustis ja Korkis korvasi-

vat aikoinaan ruotsinkieliset slanginimet. Nykyiset kalliolaiset nuoret taas melkein välttelevät vanhoja slangi-ilmaisuja, näin erottaudutaan edellisistä sukupolvista.”

Slangin tarkoitus on aina rakentaa jotain uutta. Trendikkäät ilmaisut syntyvät usein nuorison keskuudessa. Se ei silti tarkoita, etteivätkö vanhemmat ihmiset käyttäisi kieltä vivahteikkaasti. Kaikki eivät halua käyttää murre- sanoja, huoliteltu yleiskielinen puhe on joillekin ihmisille luonteenomaista.

Terhi Ainiala johtaa tutkimushanketta, jossa haastatellaan Kallion ja Vuosaaren asukkaita. Kaupunginosat ovat hyvin erilaisia. Vuosaari oli vielä parikymmentä vuotta sitten osittain metsän peitossa. Nyt sinne muuttaa ihmisiä, jotka samalla rakentavat alueelle uutta nimimaisemaa.

Kallio taas on slangin syntymä- koti. Slangi syntyi noin sata vuotta sitten suomen- ja ruotsinkielistä työväestöstä yhdistäväksi kielimuodoksi. Niiltä ajoilta ovat peräisin paikkojen slanginimetkin, jotka useimmiten olivat ruotsalaisperäisiä, esimerkiksi Kalliosta käytetty Berga tai Kai- vopuiston Brunssa.

Kalliossa ja keskustassa tosin on useita nimiä, jotka ovat alun alkaen slangia mut-

Kuva Kimmo Brandt

”Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksessa on liki kolme miljoonaa suomenkielistä paikannimilippua. Uudet nimiaineistot tallennetaan tietokoneille”, sanoo Terhi Ainiala.

ta hiljalleen vakiintuneet yleiseen kielenkäyttöön. Muun muassa Hesa, Sörkka, Kurvi, Espa tai Freda ovat yleisesti käytössä. Kielenkäyttö on parhaimmillaan tilannesidonnaista, virallisissa tai muodollisissa keskusteluissa Stadi tai Flemari kuulostaisi oudolta.

”Vuosaari on herkullinen kohde, niin nimistö- tutkijalle kuin siellä asujille. Siellä syntyy koko ajan uutta. Nykyiselle nuorisolangille on tunnusomaista humoristisuus ja tunnepitoisuus. Vuosaarissa tunnetuimpia ilmaisuja ovat ehkä Mogadishu Avenue tai Monaco, joista jälkimmäisen kerrotaan tulevan siitä, ettei alueella kukaan maksa veroja. Nyt siellä on myös Miami Beach, Aurinkolahteen syntynyt uusi asuma- alue rantabulevardeineen.”

Alkuaan esimerkiksi Mogadishu Avenue on todennäköisesti ollut rasistisesti väritetty ja loukkaava, mutta näitä merkityksiä eivät nykyiset puhujat välttämättä enää edes tunnista.

”Ympäristö muuttuu koko ajan eikä monikaan ole asunut Vuokissa kovin kauan. Koko ajan tarjoutuu uusia nimeämisen kohteita, ja alueelle muuttaa uusia ihmisiä myös muista maista. Juuri maahanmuuttajien keskuudessa syntyvä nimistö odottaa vielä tarkempaa tutkimusta”, jatkaa Ainiala.

Aija Pouru

● **Lähdekirja:** Helsinki kieliyhteisönä. Toim. Kaisu Juusela ja Katariina Nisula. Suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos. Helsingin yliopisto. Vantaa 2006.

Kivien kiehtova maailma

Kumpulan toimintatalon toisen kerroksen pieni työtila on nuoris- ohjaaja **Vesa Laamasen** valtakunta. Seiniä kiertävät hyllyt notkuvat kivistä, työkaluista sekä maa- ja kallioperän muodostuksesta kertovasta materiaalista.

Laamasen innostus kiviin syttyi nelisenkymmentä vuotta sitten.

”Kävin silloin Kauniaisten Työväen Akatemian ja geologia oli pakollinen oppiaine”, muistelee Laamanen. Hän hurautti maa- ja kallioperän tutkimiseen niin perusteellisesti, että edelleenkin se haukkaa ison osan hänen vapaa- ajastaan. Viimeiset viisitoista vuotta Laamanen on kerännyt kiviä järjestelmällisesti. Kokoelma on karttunut myös maailmaa reissatessa. Kiviä on kulkenut repussa jopa Perusta ja Tansaniasta asti.

Kumpulan nuorisotilassa hän ohjaa nuoria tunnistamaan kiviä ja hiomaan niistä esimerkiksi koruja. Vuolukiven ainutlaatuisista ominaisuuksista – kykyä varata sekä kuumaa että kylmää – on verstaalla hyödynnetty hiomalla siitä pieniä ”jääkuutioita”. Kivi ei kuitenkaan ole ainut materiaali,

jota verstaalla työstetään. Puusta tehdään muun muassa paistinlastoja, juoma- astioita, pata- vahteja ja eläinfiguureja.

”Olen käynyt myös hopeakurssin ja neuvon nuorille helppojen hopeakorujen valmistusta”, kertoo Laamanen ja näyttää samalla kuinka syntyy yksinkertainen, mutta kaunis kupera riipus.

Aika ajoin hän käy markkinoimassa pajan toimintaa kouluilla. Yksi oppilaiden suosikeista on hopeinen luokkasormus. Itse hiottu ja kaiverrettu sormus on edullinen, tuo tekijälleen iloa ja antaa kosketuksen käsityötaitoihin.

Innokkaana kalamiehenä Laamanen on opastanut

● **Vesa Laamasen esittelee lohenpunaista Vuosaaren marmorilla. Vasemmassa kädessään hänellä on raakakiveä ja oikeassa kiillotusta vaille valmis korukivi.**

nuoria tekemään myös vaappuja ja uistimia. Uistimet tehdään vanhoista kahvilusikoista. Sekä hopealusikat että ruostumaton teräs sopivat tarkoitukseen mainiosti. Ruostumattoman teräslusikan pinta käsitellään houkuttelevaksi maalilla ja lakalla. Sen sijaan hopealusikka on varren katkaisun, rei'ityksen, hionnan ja kiillotuksen jälkeen valmis narraamaan saalista.

”Ruostumattomista lusikoista meillä on kova pula, sillä niitä ei tunnu saavan

Kuva Kimmo Brandt

käytettynä mistään”, harmittelee Laamanen. Vanhoja hopealusikoita sentään voi ostaa vaikkapa kirpputoreilta.

Vesa Laamasen ensisijainen kiinnostuksen kohde ovat kuitenkin kivet. Innoissaan hän kertoo kuinka Helsingistäkin on löytynyt spektroliaittia, ja kohta hän jo esittelee Helsingin erikoisuutta, vuorinahkaa, joka ei tunnu kiveä lainkaan. Sitä on löytynyt Laajasalosta Stansvikin kaivokselta. Vesa Laamasen suuri ihastuksen kohde on myös Vuosaaren lohenpunainen marmori, joka on Itä-Uudenmaan maakuntakivi.

”Siitä tehty koru sopisi hienosti presidentti Haloselle”, nuoris- ohjaaja tuumii.

Tammikuussa on Laamasella 60- vuotis- päivät. Niitä hän aikoo juhlistaa matkustamalla veljensä luo Tansaniaan. Luvas- sa on ainakin kalareissuja Intian valtamerellä. Ja veikkaanpa, että kivikokoel- makin karttuu jonkin verran. ■ 15

● **Kumpulan toimintatalo,** Isonnittyntäkatu 7 N. Työ- paja on avoinna tiistaista torstaihin kello 17–20.

● **Lisätietoja** p. 757 0384 sekä <http://nk.hel.fi/talot/kumpula-nettisivuilta>.

Arki täynnä oppimisen ihmeitä

Toivoisin, että nekin, jotka saivat koulussa oppimiskammon, uskaltautuisivat tulemaan työväenopistoon. Jokainen voi löytää yllättäviä puolia itsestään, kun vain rohkaistuu kokeilemaan uutta. Ellei pidä kirjojen avulla opiskelemisesta, voi nauttia käsillä tekemisestä, liikunnasta tai keskusteluryhmistä. Jos ei osaa päättää, mihin ryhtyisi, meiltä saa opintoneuvontaa”, toteaa suomenkielisen työväenopiston uusi rehtori **Taina Törmä**.

Törmä tietää mistä puhuu – lähes 30 vuoden ammatillisella ja yli 50 elinvuoden kokemuksella.

”Itselläni oli nelikymppiseksi asti vain pää ja aivot eikä muuta kroppaa ollenkaan. Kun sitten hurahdin lavatansseihin ja salsaan, tajusin, mistä olin jäänyt paitsi. Harastan myös joogaa säännöllisesti. Muutos on herättänyt hilpeyttä ystäväpiirisäni, mutta se on ollut samalla muistutus siitä, kuinka paljon nautintoa elämään uudet harastukset voivat tuoda. Eivätkös liikunta ja työväenopiston kurssit ole aika positiivisia tapoja viettää vapaa-aikaa?” kyselee Törmä hymyssä suin.

Työväenopisto tarjoaa valtavan määrän mahdollisuuksia: kurseja on lukuvuodessa yli 4 500 ja niillä kurssilaisia reilut 70 000. Kurssien lisäksi kuudessa eri puolilla kaupunkia sijaitsevassa alueopistossa järjestetään maksuttomia luentoja, tapahtumia ja konsertteja. Jos ei halua sitoutua tiettyyn ryhmään, voi opiskella itsenäisesti useissa opiston tiloissa. Monet kuitenkin osallistuvat viikoittain jopa useille kurseille, keskevät ne sitten vuosia tai lukukauden.

”Haasteenamme on huomata asiat, jotka juuri nyt kiinnostavat ihmisiä. Haluaisin asukkaita entistä enemmän mukaan suunnitteluun, ja olenkin ajatellut viedä eteenpäin ajatusta yleisöpaneelista. Miesten ja työväenopiston pitäisi löytää enemmän toisiaan. Yksi tavoitteistani on yhteistyön vahvistaminen ruotsinkielisen työväenopiston Arbiksen ja muiden virastojen kanssa”, kertoo uusi rehtori suunnitelmistaan.

Työväenopistossa on lisätty verkko-opetusta, mutta Törmä uskoo, ettei se koskaan korvaa perinteistä ryhmässä opiskelua.

”Ihmiset kaipaavat toisten ihmisten seuraa ja ajatuksia. Samalla he oppivat itsestään ja muista, ja vuorovaikutustaidotkin paranevat. Hyvässä lykyssä he löytävät uusia ystäviäkin.”

Törmä johtaa sadan päätoimisen ja yli tuhannen tuntiopeettajan joukkoa. Hänellä itselläänkin on opettaja- ja kouluttajakokemusta, jota hän on hyödyntänyt pitämällä syksyn mittaan ihmisenäkemykseen, oppimiseen ja tietonäkemykseen pureutuvia iltapäivätapamuksia opiston henkilökunnalle.

”Tarvitsemme aikaa myös ihmetteilyyn ja keskusteluun; aikaa jolloin ei ole paineita löytää vastauksia. Välillä pitää päästä suurten kysymysten äärelle. On hyvä pysähtyä miettimään, mistä toiminnassamme on lopulta kyse ja mihin tukeudumme. Meillä on täällä Suomen suurimmassa työväenopistossa upea mahdollisuus näkökulmien vaihtoon, koska eri alojen osajia on paljon.”

Törmä toimi aiemmin Tampereen kaupungin työväenopiston apulaisrehtorina ja sitä ennen muun muassa Kansalais- ja työväenopistojen liiton suunnittelijana. Nykyisin hän kuuluu valtakunnallisen liiton hallitukseen.

”Tällaisella opiskelulla on pitkälle ulottuvia hyviä vaikutuksia paitsi yksittäisen ihmisen elämään, myös koko yhteiskuntaan. Kun ihminen vapaasta tahdostaan opiskelee uutta, hän saa paljon elinvoimaa ja se toimii monien ongelmien ennaltaehkäisijänä. Itse en lakkaa ihastelemaasta sitä ihmettä, mikä tapahtuu, kun ihminen löytää jonkin oivalluksen tai taidon kautta uuden suhteen itseensä ja saa lisää voimaa elämänsä.” ■ TK

Kuva Jukka Uotila

☛ ”Chi-ballin avulla voi tehostaa joogaliikkeitä”, kertoo työväenopiston rehtori **Taina Törmä** rakkaasta harrastuksestaan.

Lyhyesti

Työviksen kurseille

Ilmoittautuminen suomenkielisen työväenopiston kurseille alkaa heti alkuvuodesta. Torstaina 4.1. kello 9–16 voi ilmoittautua kursseille, joiden teemoina ovat luonto ja puutarha, ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri, kirjallisuus, luova kirjoittaminen, äidinkieli, lausunta tai näyttämöilmaisu.

Maanantaina 8.1. kello 16.30–19 on vuorossa ilmoittautuminen kielten ja tietotekniikan kurseille sekä maahanmuuttajille suunnatuille suomen kielen kursseille.

Tiistaina 9.1. klo 16.30–19 ilmoitaudutaan kursseille, jotka käsittelevät hyvinvointia, terveyttä ja elämäntaitoja, kotitaloutta, kuvataidetta, tekstiilityötä ja teknistä työtä. Keskiyökonona 10.1. kello 16.30–19 ovat vuorossa liikunta, tanssi, jooga, merenkulku ja musiikki.

Kurseille voi ilmoittautua puhelimitse numeroon **310 88610** tai alueopistojen toimistoon. Lisäksi suurimpaan osaan kurseista voi ilmoittautua netissä osoitteesta www.hel.fi/tyovaenopisto. Samasta osoitteesta löytyvät myös ajantasaiset kurssipaikkatilanteet.

Internetin kautta ilmoittautuvat tarvitsevat asiakastunnuksen. Se löytyy esimerkiksi aiemmin maksettujen kurssien laskuista. Jos ei ole aikaisemmin opiskellut työväenopistossa, tunnus kannattaa hankkia hyvissä ajoin ennen ilmoittautumista opiston asiakaspalvelun numerosta 310 88610.

Stadilaiset liikkuvaisia

Helsinkiläisistä 55 prosenttia harrastaa terveyden kannalta riittävästi liikuntaa eli liikkuu kolmesti viikossa reippaasti niin, että saa hikeä pintaan ja hengästyy. Tulokset käyvät ilmi Helsinki liikkuu 2005–2006 -tutkimuksesta, joka on osa kansallista liikuntatutkimusta.

Tutkimuksen mukaan aikuisista 97 prosenttia ilmoittaa harrastavansa jonkinlaisia liikuntaa. Naiset ovat miehiä aktiivisempia liikkujia, mutta miehet harrastavat rasittavampaa liikuntaa. Aikuiset suosivat kävelylenkkeilyä, mutta pitävät myös kuntosaliharjoittelusta, pyöräilystä ja uinnista. Nuoremista, 3–18-vuotiaista, 93 prosenttia harrastaa liikuntaa, ja pääasiassa urheiluseuroissa. Pojat ovat tyttöjä aktiivisempia liikkujia. Lasten ja nuorten suosimat lajit ovat jalkapallo, uinti, pyöräily, salibandy ja jääkiekko.

• Lisätietoa tutkimuksesta saa netistä www.hel.fi/liikunta -osoitteesta kohdasta ”Uutiset”.

Kirkkonummi YTV:hen

YTV:n kolmas vyöhyke laajenee ensi vuoden alussa, kun Kirkkonummi liittyy YTV:n matkailupujärjestelmään. Aluksi YTV:n matkakortti otetaan käyttöön Kirkkonummen lähijunaliikenteessä, mutta myös Veikkolan suunnan bussiliikenteen liittymisestä mukaan neuvotellaan. Ensi vuoden alusta kolmannella vyöhykkeellä matkustavat voivat ostaa kausilippujen lisäksi kerta- ja arvolippujakin. Matkakortin voi hankkia Kirkkonummen asemalla 18.12. avattavasta palvelupisteestä. YTV:n kolmanteen vyöhykkeeseen kuuluu Kirkkonummen lisäksi maaliskuussa matkailupujärjestelmään mukaan liittynyt Kerava.

• Lisätietoa löytyy netistä esimerkiksi www.ytv.fi -osoitteesta kohdasta ”Tiedotteet”.

Seutu aukeaa nyt yhdestä osoitteesta

Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten yhteinen seutuportaali avautui marraskuun lopulla. Nettisivusto www.helsinginseutu.fi tarjoaa yhteisen verkko-osoitteen koko pääkaupunkiseudun yhteisille palveluille.

Seutuportaalista löytyvät perustiedot seudun kaupungeista, yhteiset sähköiset palvelut, lomakkeita ja seudullisia uutisia. Sivustoon on myös kerätty muun muassa väestötietoja, taloutta ja elinkeinorakennetta kuvaavia tilastotietoja Helsingin seudusta. Uusi portaali ei korvaa, vaan täydentää kaupunkien nykyisiä omia internet-sivuja.

Palvelutieto on seutuportaaliin järjestetty aiheittain. Omat sivunsa on esimerkiksi sosiaali- ja terveysasioilla, asumisella, opiskelulla ja kirjastopalveluilla. Helsinginseutu.fi toimii porttina kaupunkien palvelusivuille siten, että kullekin aihealueelle on seudullisen tiedon lisäksi koottu linkit kaupunkien omille vastaaville sivuille. Näin voi halutessaan helposti selvittää esimerkiksi koulupalveluja neljässä eri kaupungissa. Linkkejä löytyy myös valtionhallinnon sekä kaupunginosayhdistysten ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen sivuille.

Kuntalaisten osallistumista ja mielipiteiden vaihtoa helpottamaan portaalin Osallistuminen ja demokratia-sivustosta on linkit kaikkien kaupunkien keskustelupalstoille ja lisäksi muun muassa YTV:n teemakeskusteluun.

Pääkaupunkiseudun neuvottelukunnan aloitteesta perustettu portaali esittelee Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten yhteisten palvelujen lisäksi neuvottelukunnan luomat linjaukset ja periaatteet, joiden mukaan asukkaat voivat käyttää palveluja yli kuntarajojen. Pääkaupunkiseudun yhteistyölle on uudessa portaaliin oma osionsa. Sen kautta voi seurata ajankohtaisia seudullisia hankkeita ja suunnitelmia. Sieltä löytyvät myös Pääkaupunkiseudun neuvottelukunnan ja Helsingin seudun yhteistyökokouksen asiakirjat, kuten yhteistyöelinten jäsenluettelot, esityslistat ja tiedotteet.

Helsinginseutu.fi on toteutettu pääkaupunkiseudun kaupunkien tietotekniikka- ja viestintäyksiköiden yhteistyönä. Visuaalisen ilmeen on suunnitellut 2ndhead Oy. Portaali toteutetaan alkuun suomen- ja ruotsinkielisenä. Ruotsinkielisten verkkosivujen osoite on www.helsingforsregionen.fi. Myöhemmin avataan supistettu englanninkielinen palvelu osoitteessa www.helsinkiregion.fi.

Jouluihin Helsinki näytti 250 vuotta sitten hyvin erilaiselta kuin nykyään.

Joulutapojen historiaa luukku luukulta

Helsingin kaupunginmuseo on julkaisut historiallisen joulukalenterin, joka johdattaa tuttujen jouluperinteiden juurille. Näyttämönä on Helsingin keskustan vanhin rakennus, ensi vuonna 250 vuotta täyttävä Sederholmin talo. Luukku luukulta tullaan 1700-luvun yksinkertaisesta joulusta kohti oman aikamme tavaraa pursuilevaa juhlaa. Joka päivä esitellään lyhyesti suomeksi ja ruotsiksi yhden joulutavan taustaa. Jouluaattona voi avata koko kalenterin ja löytää värikkään nykyjoulun.

Kaupunginmuseon historiallisen joulukalenterin tarina helsinkiläisen joulun vaiheista alkaa vuodesta 1757, jolloin Sederholmin talo valmistui. Joulu oli tuolloin kovin erilainen kuin nykyään: ei tunnettu joulukortteja, joulukuusia eikä joulukatuja. Piparkakut olivat harvojen herkkua, mutta lipeäkalaa söivät kaikki. Pimeillä ja lumisilla kaduilla hiippaili riehakkai-

ta joulupukkeja, jotka näyttivät pukeilta eivätkä jakaneet lahjoja vaan kerjäsivät ruokaa ja juomaa. Nykyajan jouluun on kahden ja puolen vuosisadan aikamatka, jonka voi tehdä joulukalenterin luukkuja avaamalla 24 päivässä.

Historiallisen joulukalenterin ovat laatineet Helsingin kaupunginmuseon tutkijat **Jere Jäppinen**, **Anna Finnilä** ja **Jaana Mellanen**, joka on myös piirtänyt kalenterin kuvat.

Kalenterin hinta on 6 euroa (sis. alv) ja sitä saa Sederholmin talon, Aleksanterinkatu 16-18, lisäksi Museokaupasta, Sofiankatu 4 ja muista kaupunginmuseon näytelypisteistä. Museokaupassa saa vähintään 10 kappaleen ostosta tukkualennuksen (-30%), jolloin yhden kalenterin hinta on 4,20 euroa (sis. alv). Kalenteria myydään myös Postimuseossa ja Akateemissessa kirjakaupassa.

Eläinsuojelutyö palkittiin

Helsingin kaupungille luovutettiin marraskuussa eläinsuojelun Topelius-palkinto. Kunnianosoituksen myöntää Helsingin eläinsuojeluyhdistys, joka perusti palkinnon vuonna 1998 yhdistyksen perustajajäsenen **Zacharias Topeliuksen** juhluvuoden kunniaksi. Helsinki palkittiin Korkeasaaren perustetusta vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten pelastamiskeskuksesta. Eläinsuojelun Topelius-palkinnon ovat aiemmin saaneet dosentti **Leena Vilkkä**, toimittaja **Mirja Pyykkö**, kirjailija **Eeva Kilpi**, ohjaaja **Aki Kaurismäki**, eläinlääkäri **Pertti Hartikka**, kirjailija **Leena Krohn** sekä pääkaupunkiseudun pelastuslaitokset.

Kulttuuripalkinto käsikirjoittajalle

Helsingin kaupungin vuoden 2006 kulttuuripalkinnon sai käsikirjoittaja **Tove Idström**. Palkinto myönnettiin Idströmin elämäntyöstä ja vaikutuksesta Helsingin taide-elämään. Samalla halutaan nostaa esiin käsikirjoittajien ja dramaturgien merkittävä ammattikunta, joka helposti jää näkyvämpien elokuva- ja teatterialan ammattien varjoon.

Tove Idströmin kirjoittamia tai dramatisoimia elokuvia ja televisio-töitä ovat

muun muassa Akvaariorakkaus, Liian paksu perhoseksi ja Eila. Miljoonayleisöjä keräsivät tv-sarjat Ilman kavaluutta ja Rikospoliisi Maria Kallio. Viimeksi televisiossa on nähty sarja Jumalan kaikki oikut.

Kulttuuripalkinnon suuruus on 8 000 euroa. Sen lisäksi Helsingin kaupunki jakoi marraskuussa vuoden 2006 taideapurahat, joiden kokonaissumma oli 80 450 euroa ja saajina 29 taiteilijaa kirjallisuuden, taide-teollisuuden ja kuvataiteen aloilta.

Vuodenvaihteen uudet kuviot

Senaatintorin uuden vuoden vastaanottojuhlaohjelmaksi uudistetaan. Lähistön museot ja yrityksetkin osallistuvat tapahtumaan. Monipuolinen ohjelma huipentuu kaupungin järjestämään ilotulitukseen.

”Juhlinta on porrastettu siten, että ilta-päivä aloitetaan lastenohjelmalla. Muutama tunti sen jälkeen Senaatintorilla on luvassa nuorisosiainkeskuksen järjestämiä nuorten esityksiä”, kertoo ohjelmaa koostava tuottaja **Salla Anttola**.

Perheen pienimmät pääsevät viritäytymään tunnelmaan kello 16 Tuomio-

kirjon kryptassa alkavan lastenohjelman tahdissa. Nuorten ohjelmanumerot alkavat kello 20 ja silloin Senaatintorin esiintymislavalle nousee puolentoista tunnin aikana kaksi nuorisosiainkeskuksen bändiä, tanssiryhmiä, rappareita ja hiphoppareita.

”Tuntia ennen keskiyötä toriyleisöä viihdyttää a cappella -yhtye. Lisäksi kirkon portailla on tuliesityksiä sekä sirkusnumeroita. Torille yleisön joukkoon ilmaantuu eläviä patsaita. Myös yllätysohjelmaa on tiedossa”, lupaa Anttola.

Kuusi Anu-Liina Ginström, Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Maksullisella isommalla puolella on avaruutta.

Käymäläkulttuuri kehittyy

Helsingin ensimmäisiä uuden sukupolven city-käymälöitä on asennettu syksyn mittaan eri puolille kaupunkia. Uuden vessan pisaari tarjoaa helpotuksen miesten lisäksi myös naisille – ja aivan ilmaiseksi.

Helsingin uusi kaupunkikäymälämalli muistuttaa vanhaa city-käymälää. Tummanvihreän mukavuuslaitoksen maksutonta pisaaripuolta täydentää tilava, maksullinen osasto. Sinne pääsee myös pyörätuolilla tai lastenvaunujen kanssa. Vessakäynti maksaa 50 senttiä, ja maksullisella puolella on paperiakin tarjolla. Pienen ”kynnysrahan” uskotaan pitävän pahantekijät loitolla ja vessan priimakunnossa.

Hotelli Helpotuksen tyylikkääst rosteriseinät pitävät sisällään uusinta vessateknologiaa automaattisesta lattiahuuhtelusta liiketunnistimiin. Käsienspesuvesi virtaa käsin koskematta ja hana turauttaa käsille myös tipan saippuaa – automaattisesti, tietenkin. City-käymälästä tuntuu puuttuvan ainoastaan langaton nettiyhteys.

Käymälä on siisti: jos edellinen kävijä on unohtanut huuhdella jälkensä, laitos hoitaa huuhtelun automaattisesti. Lisäk-

si vessat siivotaan kunnolla kahdesti päivässä, tuplasti useammin kuin ennen.

Merisatamanrannan lisäksi uudenmallinen käymäläpytinki tulee Ratakadulle, Merikannontielle, Hietaniemenkadulle ja Kauppatorille, ja ensi vuonna vielä 10–13 muuhun kohteeseen, tietää rakennusviraston katu- ja puisto-osaston ylläpitoteknikko **Ismo Rantanen**.

Uudet vessat korvaavat niin kutsutun ranskalaisen vessan, joka katoaa katukuvasta. Myös vanhat vihreät city-käymälät muutetaan unisex-mallisiksi. Yhteensä Helsingin yleisillä alueilla on 36 yleistä käymälää.

Ensimmäinen uusista vessoista vihittiin käyttöön Merisatamanrannassa 24. lokakuuta. Avauksen ja koekäytön suoritti kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Rakel Hiltunen**. ”Vessa palvelee sekä naisia että miehiä. Otankin oikeudekseksi ristittää vessan tämän osaston misuuariksi”, julisti Hiltunen pisaaripuolella vierailtuaan.

Anu-Liina Ginström

• Lisätietoja rakennusviraston nettisivuilta www.hkr.hel.fi.

Senaatintorilla ei tarvitse viihtyä tyhjin vatsoin. Tarjolla on kuumaa keittoa ja juotavaa sekä pientä purtavaa. Ruokapuolesta huolehtivat Helsingin Työttömät sekä Sotilaskotiyhdistys.

Juuri ennen keskiyön hetkeä puhuvat tuomiorovasti **Matti Poutiainen** ja ylipormestari **Jussi Pajunen**. Juhlat huipentuvat kaupungin ilotulitukseen. Omia ilotulitteita ei torilla sallita.

Tarkemmat ohjelmätiedot julkistetaan viikolla 50, jonka jälkeen ne löytyvät www.hel.fi -nettisivuilta.

Uusi nuorisokahvila Lassilassa

Nuorten ideoima ja toteuttama Nuorisokahvila Clubi on avannut ovensa. Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskuksen Clubi sijaitsee entisen Lassilan nuorisotalon tiloissa.

Nuorisokahvila on tarkoitettu 15–20-vuotiaille ja sen suunnitteluun on osallistunut joukko vapaaehtoisia nuoria. Nuoret ovat niin remontoineet, sisustaneet kuin suunnitelleet kahvilan toiminnan. He myös vastaavat jatkossa kahvilasta.

Clubin salissa on esiintymislava, joka antaa mahdollisuuden järjestää teatteri-

ja bändi-iltoja, tanssia tai vaikkapa levykirpputoreja. Nuorisokahvila on avoinna torstaisin kello 18–21 ja perjantaisin kello 19–22.45. Lauantai-illat on varattu nuorten suunnitteleuille tapahtumille, joista seuraava on 9.12.

Clubi sijaitsee Pohjois-Haagan aseman vieressä osoitteessa Kaupintie 16. Sujuvimmin paikalle pääsee lähiliikenteen M-junilla ja esimerkiksi linja-autolla 40.

• Lisätietoja saa <http://nk.hel.fi/clubi> -osoitteesta sekä numerosta 310 71700.

Lyhyesti

Lumen keräyspaikkoja 8

Tänä talvena Helsingissä on kahdeksan lumen vastaanottoaikkaa. Niistä Hernesaari, Viikki ja Vuosaari ovat avoinna kaikkina päivinä ympäri vuorokauden. Sitä vastoin Herttoniemen, Kyläsaaren, Malmin, Maununnevan ja Oulunkylän vastaanottoaikat ovat auki rajoitetusti.

Lumen tuominen vastaanottoaikalta maksaa kuormalta 17,50 euroa ja arvonlisäveron. Lasku peritään kuukausittain. Lunta tuovissa autoissa pitää olla tunnustin. Niitä saa rakennusviraston asiakaspalvelusta 55 euron pantilla, joka maksetaan ensimmäisen laskun yhteydessä.

Aina avoimet vastaanottoaikat ovat Hernesaaren laiturilla, Viikissä vanhalla puhdistamolla ja Vuosaarissa, jonne ajetaan Laivanrakentajien alusta. Rajoitetusti avoimet vastaanottoaikat ovat Herttoniemessä Fastholmantien eteläpuolella (avoinna ma–pe klo 6.30–22.30, la 6.30–14.30) sekä Kyläsaarissa, jonne ajetaan Varastokadulta (ma–ke klo 6.30–22.30, to–pe 6.30–20.30, la 6.30–14.30). Malmin vastaanotopisteeseen pääsee Tattariharjuntieltä (ma–pe klo 6.30–20.30) ja Maununnevalle Muurimestarintieltä (ma–pe klo 6.30–22.30, la 6.30–20, su 7–20). Oulunkylän vastaanottoaikka löytyy Kivipadontien päästä (ma–pe klo 6.30–22.30, la 6.30–20, su 7–20).

• Lisätietoja saa netistä osoitteesta www.hkr.hel.fi/katu > hoito > lumi ja liukkaus > lumen vastaanottoaikat. Tietoja voi kysyä lisäksi rakennusviraston asiakaspalvelusta puhelimitse numerosta 166 2500, sähköpostitse osoitteesta rakennusvirasto@hel.fi tai paikan päältä Pohjoinen Makasiinikatu 9:stä.

Luistelemaan!

Helsingissä pääsee kiittämään luistimilla niin jäähallien maksuttomilla yleisöluisteluvuoroilla kuin tekojääradoillakin.

Pirkkolan liikuntapuiston jäähalli 2:ssa (puh. 310 87923) luistellaan keskiviikkoisin kello 13.30–15.30. Luistelijoilla voi olla mailat mukana. Lauantaisin on kello 9.30–11 mailaton vuoro. Malmin jäähallissa (Talttakuja 6, puh. 387 2244) on maanantaisin kello 13.30–15 käytössä kentät sekä mailallisille että mailattomille luistelijaille. Myllypuron jäähallissa (Ratasmyllynkuja 5, puh. 323 9851) luistellaan maanantaisin kello 12.30–14.45 mailoitta. Paloheinän jäähallissa (Pakilantie 122, puh. 726 3079) on yleisöluistelua torstaisin ja perjantaisin. Mailattomille on varattu kaukalo 1 kello 13.30–15 ja mailallisille kaukalo 2 kello 13.15–14.45.

Tekojääratoja on Oulunkylässä, Kalliossa, Käpylässä, Lassilassa, Pukinmäessä ja Rautatien- torilla. Kaikki kuusi tekojäärataa ovat avoinna joka päivä ja niissä on lämpimät pukuhuoneet. Lassilassa ja Pukinmäessä luistelu on maksutonta, muissa paikoissa luistelumaksu on aikuisilta kaksi euroa sekä euron lapsilta, eläkeläisiltä, varusmiehiltä, siviilipalvelusta suorittavilta, opiskelijoilta ja työttömiltä.

Oulunkylän liikuntapuisto sijaitsee osoitteessa Käskynhaltijantie 11 (puh. 310 87887) ja Kallion tekojäärata Helsinginkatu 23:ssa (puh. 753 2932), Käpylän tekojäärata Mäkelänkatu 70:ssä (puh. 310 87988). Lassilan tekojäärata Laurinintyppolku 2:ssa (puh. 562 1321) ja Pukinmäen liikuntapuiston tekojäärata Kenttätie 3:ssa (puh. 310 87981).

• Lisätietoja löytyy netistä www.hel.fi/liikunta -osoitteesta kohdasta ”Liikuntapaikat”.

Kuva Jukka Uotila

"Parempi miettiä jo etukäteen kunnolla vauvanhoitoa", toteavat uudesta perhevalmennuksesta terveydenhoitaja Virve Laitalainen, Margarita Avezmetova ja Egert Kansa sylissänsä oikean vauvan painoinen harjoittelunukke.

Valmennusta vanhemmuuteen

Entä jos maitoa ei herukaan, masennus iskee ja parisuhde rakoilee? Esikoistaan odottavat vanhemmat saavat tuhdisti tietoa pahojenkin päivien varalle uudessa perhevalmennuksessa.

Kahdella alueella Helsingissä kokeillaan tavalista pidempää perhevalmennusta ja kerätään siitä kokemuksia, joita hyödynnetään myöhemmin koko kaupungissa. Malmi–Pukinmäen sekä Pihlajamäki–Viikin alueiden pilottiryhmät kokoontuvat neljästi ennen synnytystä ja ainakin kolme kertaa sen jälkeen.

Margarita Avezmetovalla ja Egert Kansalla on jo takana Pihlajamäen terveysasemalla pidetty ensimmäinen valmennuskerta, joka oli 20. raskausviikon aikaan. Pariskunta odottaa innolla seuraavaa tapaamista. Esikoisen laskettu syntymäaika on helmikuussa.

"Aluksi mietin, onko minun järkeä osallistua valmennukseen. Oli hyvä, että menin Margaritan mukana ryhmään, koska sain paljon tietoa, tapasin muita isiä ja kuulin kaikenlaisia kokemuksia. En tiennyt raskaudesta aluksi juuri mitään. Pitkä valmennus on hyvä juttu, sillä mitä enemmän tietoa saa, sen parempi", toteaa Egert ja Margarita lisää:

"Kenellekään tutuistamme ei ole tulossa vauvaa samaan aikaan, joten ryhmässä on ollut kiva tавata samassa tilanteessa olevia. On tärkeää, ettei tunne olevansa yksin."

Margarita on hoitanut useita vauvoja ja ollut mukana yhdessä synnytyksessäänkin, mutta oman lapsen kanssa pärjääminen mietityttää häntä välillä.

"Eniten hirvittää synnytys ja se, jos vauva valvottaa kamalasti. Onneksi ilmeisesti puhumme noista asioista ryhmässä seuraavilla kerroilla. Imetystä en kauhistele, koska saimme viimeksi lainaan imetysvideon ja opin siitä monta juttua. En esimerkiksi tiennyt, että nänni pitää työntää niin syvälle vauvan suuhun. Videolta näki hyvät syöttöasennotkin."

Tulevilla kerroilla ryhmässä keskustellaan muun muassa synnytyksestä, vauvan ja parisuhteen hoitamisesta, lapsivuodeajasta sekä lapsiperheiden palveluista. Tulevat vanhemmat käyvät myös tutustumassa synnytyssairaalaan. Perhevalmennusta vetävät terveydenhoitajien lisäksi muiden muassa perhekeskuksen sosiaali- ja leikkipuistonohjaajat.

"Valmennusryhmillä on tiedon ja kokemusten jakamisen lisäksi sekin tarkoitus, että samalla alueella asuvat vanhemmat tutustuvat toisiinsa ja myöhemmin toivottavasti heidän lapsensaakin. On ollut mukavaa vetää ryhmiä, koska vanhemmat ovat innostuneita asiasta", kertoo terveydenhoitaja **Virve Laitalainen** Pihlajamäen terveysasemalta.

Tietoa seksuaalisuudesta

Pilottiryhmissä jaetaan tietoa myös vanhemmille annettavan työkirjan avulla. Siinä kerrotaan esimerkiksi rentoutumisesta, seksuaalisuudesta ja vauvan unirytmistä.

"Vanhempien on tärkeää miettiä jo hyvissä ajoin, millaista arki on vauvan kanssa, jottei se

tule yllätyksenä. Halusimme työkirjaan konkreettisiakin asioita. Esimerkiksi dialogisesta vauvatanssista eli vauvatuksesta on tarkat piirroukset ja ohjeet. Vauvatuksella vahvistetaan vauvan ja vanhempien välistä vuorovaikutusta. Vauvojen on myös todettu nukkuvan paremmin, kun heitä vauvatetaan", kertoo **Ulla Lindqvist** sosiaalivirastosta. Hän on ollut mukana kokoamassa työkirjaa.

Lindqvist toimii projektipäällikkönä LAPASET Perheverkosto -hankkeessa, jonka osa uudenlainen perhevalmennus on. Hankkeen avulla kehitetään pikkulapsiperheiden palveluita. Hanketta johtaa sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen yhteinen ohjausryhmä.

Uuteen perhevalmennukseen on valittu Helsingistä alueita, joilla on paljon lapsia. Pilottiryhmien kokemusten avulla on tarkoitus luoda uusi perhevalmennuskäytäntö, joka otetaan käyttöön koko kaupungissa. Samalla alueittain vaihtelevat toimintatavat yhdenmukaistetaan. Hankkeen avulla pyritään myös tiivistämään virastojen keskinäistä sekä niiden esimerkiksi Väestöliiton ja Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa tekemää yhteistyötä.

Uudenlaista perhevalmennusta on alettu kokeilla, koska nykyajan vanhempien on koettu olevan kovilla ja tarvitsevan tukea vanhemmuuteensa.

"Nuoret aikuiset asuvat usein muilla paikkakunnilla kuin vanhempansa sekä muut sukulaisensa eikä sosiaalista tukiverkkoa aina ole. Kovenemaan työelämäänkin voi olla vaikea sovitaa sujuvasti perhe-elämää. Kaikkien näiden syiden vuoksi vanhempien on koettu tarvitsevan lisää tukea", kertoo Ulla Lindqvist.

Tiina Kotka

Itse tehty tuo iloa

Kun yhdistettiin nuorten palo käsillä tekemiseen ja ammattitaitoiset ohjaajat, syntyi kuvataiteisiin ja kädentaitoihin erikoistunut nuorisotalo Valtti.

Tykkään näprätä ja oppia uutta. Kun teen vaatteet ja tavarat itse, saan niistä juuri sellaisia kuin haluan eikä kenelläkään ole samanlaisia”, vastaa 10-vuotias **Reetta** kysymykseen mikä toi hänet Valttiin.

Hän ompelee parhaillaan juhlapukua yliopimestarin neljäsluokkalaisille pitämään itsenäisyysjuhlaa varten. Mustasta sametista tehty tyköistuva yläosa odottaa vielä jatkeeseen sifonkipäällystettyä hametta, mutta Reetan vauhdilla kokonaisuus syntyy varmasti ajallaan.

”Jos jää aikaa, kirjailen vielä eteen jonkin kauniin kuvion”, Reetta suunnittelee.

Hän on ehtinyt tehdä Valtissa jo mitä erilaisimpia käsitöitä vekkijameesta pehmoeläimeen, avaimenperään, säärystimiin, keramiikkaan, kynttilöihin ja kortteihin. Apua ja vinkkejä hän saa tekstiilitaideryhmän vetäjältä, jolla on vankka alan koulutus ja kokemus samaan tapaan kuin muillakin Valtin ohjaajilla.

Heistä yksi, **Jari Mäenpää**, kiiruhtaa juuri keramiikkapajaan. Ei aikakaan, kun paja on täynnä

☉ **Reetta (oik.) mallaa Kezbanin kanssa juhlapukua, jota hän tekee itsenäisyysjuhliin.**

nuoria vanhempineen suunnittelemassa vaaseja, joihin painetaan kuvioita edellisellä kerralla tehdyillä sinettirullilla.

”Valtissa on vain tämä yksi perheryhmä. Se on ollut niin suosittu, että otimme tuplasti suunniteltua enemmän väkeä työpajaan. Täällä vanhemmat ja lapset voivat kokea yhdessä tekemisen iloa. Samalla vanhemmat näkevät mitä heidän lapsensa osaavat. Näin sotkuisia hommiahan on mahdollista tehdä vain harvoissa kodeissa, puhumattakaan isojen työkalujen ja materiaalien säilyttämisestä. Vanhemmat toimivat ryhmissä lastensa ohjaajina, ja me vetäjät annamme neuvoja ja taustatukea.”

Ikkunapöydän ääressä suunnittelevat seuraavaa työvaihetta **Petteri** ja **Valo Rinne**.

”Kolmiulotteinen tekeminen on haastavaa, mutta palkitsevaa. Olen ollut yllättyneet siitä, kuinka itsenäisesti Valo pystyy työskentelemään. Olemme myös tehneet paljon yhdessä ja autelleet toisiamme. On ollut hauskaa tehdä kokeiluja. Välillä mökilläkin työstämme savea, mutta kotona vain muovailuvahaa”, kertoo Petteri-isä.

Kaksikko on muovailut edellisillä kerroilla saviset ihmispäät. Valo esittelee luomustaan, ja sanoo tehneensä sen punaiset silmät lasista ja lisänneensä ihon pinnalle väriä.

”Tällaisia on mukava tehdä, kun savi on niin kivan tuntuista.” Isä on puolestaan päättänyt näköisversioon. ”Se oli pitäisi tutkimusmatka materiaaliin, myös häneen”, Petteri nyökkää poikaansa päin.

Edulliset hinnat

Vaikka Valtti onkin keskittynyt kädentaitoihin ja visuaalisiin taiteisiin, toimii se samojen tavoitteiden mukaisesti kuin muutkin kaupungin nuorisoiasiainkeskuksen ylläpitämät nuorisotalot.

”Tuemme lasten ja nuorten kasvua sekä vahvistamme heidän identiteettiään. Meillä se tapahtuu kädentaitojen ja kulttuuristen menetelmien keinoin. Nekin, jotka eivät ole kovin ulospäinsuuntautuneita, saavat tekemisen avulla yhteyden ryhmään. Muistutemme aina, ettei kenenkään tarvitse olla täydellinen, ja että tänne voi tulla osaamatta tehdä mitään. Jos nuori tarvitsee apua vaikka vain

Valo on muovailut savesta pään ja lisännyt silmät lasista. Petteri-isä teki omasta pienoisteistoksestaan poikansa näköisen.

vaatekaavojen suunnitteluun ja leikkaamiseen, autamme siinäkin”, kertoo vs. toiminnanjohtaja **Tanja Suomalainen-Talvitie**.

Valtissa järjestetään paljon illan mittaisia kursseja ja kaikille avoimia pajoja, mutta toiminta painottuu lukukausien mittaisiin pajoihin. Ne maksavat 35–45 euroa.

”Olemme vetäneet hinnat niin alas kuin suinkin voimme, jotta mahdollisimman monilla olisi mahdollisuus osallistua toimintaan. Emme kuitenkaan tingi materiaalien laadusta tai opetuksen tasosta”, toiminnanjohtaja toteaa ja lisää: ”Tammikuussa alkaa uusi lukukausi. Monille kursseille mahtuu vielä. Aluksi voi tulla vaikka yhdeksi kerraksi katsomaan, miltä toiminta vaikuttaa, ja vasta sitten päättää, jääkö ryhmään. Otamme mielellämme vastaan kurssi-ideoita. Parhaillaan esimerkiksi odotamme, tuleeko tarpeeksi ilmoittautumisia, jotta aloittaisimme sarjakuva-aiheisen kerhon.”

Lauantaisin iltaohjelmaa

Päivisin Valtissa pidetään taideopetusta koulu- luokille. Iltaisin ja viikonloppuisin tiloja käyttävät myös alueen järjestöt.

”Palvelemme koko pääkaupunkiseutua, mutta suurin osa kävijöistä on tältä alueelta. Joillekin tunneille tullaan kauempaakin, samoin kesätöimintämme”, Suomalainen-Talvitie kertoo.

Itäkeskuksessa sijaitseva Valtti on toiminut muutaman vuoden. Se syntyi, kun nuorisotalot Cäpsä ja Narri yhdistettiin. Aiemmin Valtin tiloissa toimi tavallinen nuorisotalo. Niitäkin nuoria, jotka eivät ole kiinnostuneita kädentaidoista, huomioidaan pitämällä avoimia iltoja lauantaisin. Silloin on käytössä ison salin lisäksi kahvio ja tietokone.

Tiina Kotka

• **Visuaalisen taidon ja taiteen talo Valtti**, Turunlinnantie 1 (Kulttuurikeskus STOAn talossa), puh. 310 29114 ja 310 29115. Kotisivut www.nk.hel.fi/talot/valtti -osoitteessa.

• **Tulevaa toimintaa:** kynttiläpaja perheille 3.12. klo 12–15 ja kaikille avoin joululahjapaja 11.–12.12. klo 16–20. Avoimet illat yläasteikäisille lauantaisin joulukuun 16. päivään saakka. Torstaisin salissa avointa toimintaa nuorille pelien ja karaoken merkeissä kello 15–19 (sisäänkäynti kirjaston lastenosastolta).

• **Esimerkkejä kursseista**, joilla on vielä tilaa: 10–12-vuotiaiden Savesta keramiikkakurssi, 7–18-vuotiaiden tekstiilitaideryhmät ja 7–9-vuotiaiden kädentaitoryhmä.

Kaakeliuuni lumoaa yhä

Helsingin keskustan kerrostalot lämmitettiin vielä sata vuotta sitten kaakeliuuneilla. Suomessa oli kukoistava teollinen uunituotanto, kuuluisien suunnittelijoiden kaakeliuuneja riitti vieniinkin. Tänä päivänä uunin lämpö kodeissa tai julkisissa tiloissa on ainakin tunnelmatekijä.

Alun alkaen uunit tehtiin käsityönä, mutta 1800-luvun loppupuolella kaakeliuunien teollinen valmistaminen pääsi vauhtiin Suomessa. Varsinkin vuosisadan vaihdetta kohti uuneista tuli osa sisustusta, niiden nähtiin tuovan kodikkuutta ja kauneutta. Siten jugendtaloihin suunniteltiin niihin sopivat uunit, joiden malleja piirsivät myös kuuluisat taiteilijat”, kertoo Helsingin yliopistomuseon johtaja **Kati Heinämies**.

Helsingin keskustassa Kruununhaka, Ullanlinna, Katajanokka, Eira ja osa Töölöä on rakennettu vuosisadan vaihteessa. Vuonna 1910 kaupungissa on ollut puurakennusten lisäksi noin 1 800 lämmitettävää kivrakennusta, joissa kaikissa käytettiin puita. Keskuslämmitys alkoi yleistyä vasta seuraavalla vuosikymmenellä.

Puulämmitys vaati jokaiseen huoneeseen omat uunit, jotka olivat hyvin erilaisia riippuen huoneen käyttötarkoituksesta.

”Eteisiin saatettiin sijoittaa pienet, matalat kamiinatyyppiset uunit. Palvelijahuoneisiin ja makuutiloihin muurattiin usein yksinkertaiset valkoiset kakluunit, joissa osassa oli yläreunoissa koristeelliset kuvioinnit. Niihin kelpasivat myös sekundakaakelit. Saleihin taas tilattiin kauneimmin koristellut uunit. Niiden kaakelit olivat myös upeasti lasitettuja ja usein värillisiä esimerkiksi vihreitä, ruskeita tai okrankeltaisia.”

Jugendaikaisten uunien koristeet saivat innoituksensa luonnosta, eläimet ja kasvit kukoistivat niissä usein epäsymmetrisinä kuvioina. Värillinen lasitus koristeineen teki kakluuneista komeita ja näyttäviä.

Jugendajan tuotteet poikkesivat huomattavasti yksinkertaisella tyylikkyydellään aiemmin yleisinä käytetyistä kertaustyilien kakluuneista. Ruokasalien prameat, kullalla ja voimakkailla väreillä koristellut uusrokokoouunit tai kirjastojen synkät, kokonaan reliefikaakeleilla päällystetyt uusrenessanssiuunit korvattiin takkamaisilla, muodoltaan yksinkertaisilla ja niukasti luonnonaiheisesti koristetuilla tulisijoilla.

Kestäviä ja tehokkaita

”Kaakeliuuneja purettiin surutta taloista 50- tai 60-luvuilla, koska niiden nähtiin vievän tilaa tai hallitsevan huonetta juuri värityksensä vuoksi. Muutama vuosikymmen myöhemmin niitä kaivattiin taas takaisin sisustuselementeiksi. Vanhoja kaa-

☞ Käpyaiheinen jugenduuni on Andsténin tehtaan tuotantoa ja Arkkitehti-toimisto Gesellius-Lindgren-Saarisen suunnittelema. Luukut on koristettu kuparilyönteillä. Tulisija sijaitsee yliopiston vanhan fysiologian laitoksen entisessä esimiehen asunnossa.

Kuva: Kimmo Brandt

Kuva Kimmo Brandt

”Kukaan ei tiedä tarkasti, kuinka paljon uuneja kaupungissamme on säilynyt”, sanoo Kati Heinämies.

Kuva Kimmo Brandt

Jugendaika toi malleihin yksinkertaiset ja luonnonaiheiset koristeet.

keliuuneja on myynnissä palasina, mutta osa puretuista on peruuttamattomasti pilattu väärillä purkutavoilla.”

Uunit olivat erittäin käteviä, kestäviä ja tehokkaita. Ruotsalaiset huolestuivat lämmityksessä käytettävästä puumäärästä ja kehittivät vastavirtaperiaatteella toimivan hormitekniikan eli ilma kulkee uunin sisällä ylös ja alas, jolloin lämpö tallentuu koko kiviseen tulisijaan. Suomalaiset jatkoivat teknistä kehittämistä ja keksivät kaksoispellit, jolloin lämpö saatiin talteen yhä tarkemmin.

”Kaakeliuuni oli tavallaan ensimmäinen kestävä kehityksen lämmitysjärjestelmä. Kaakelit kiinnitettiin toisiinsa rautalangoilla ja saumattiin yhteen savilaastilla, sisus täytettiin tiilellä. Uunit saattoi purkaa ja pystyttää uudelleen eri paikkaan tarvittaessa, työhön tarvittiin tietenkin ammattimainen muurari.”

Uuneista voitiin myös korjata rikkinen kaakelit tai ahkeran lämmityksen jälkeen sisälle hajonneet tiilet voitiin korvata uudella sisuksella.

Uuneja vietiin Pietariin

Suomeen perustettiin noin 1800-luvun puolivälin jälkeen lukuisia uunitehtaita. Jo aiemmin kaakeleita valmistettiin muun muassa Herttoniemessä, Leppävaarassa, Rakkolanjoella Karjalassa tai Nauvossa. Ruotsalainen Rörstrand sai suomalaisen vastineen Arabian tehtaista. Helsingin seudulla tulisijoja valmistettiin Ruoholahdessa tai **Wilhelm Andsténin** Kakel och Fayencefabrikissa. Andsténin ohella merkittäväksi suomalaiseksi tehtaaksi kohosi Turun Kaakelitehdas.

Uunien teollinen valmistaminen oli erittäin kannattavaa liiketoimintaa, Suomesta riitti tuotteita vientiin esimerkiksi Pietariin sekä muualle Venäjälle. Jugendajan Helsingin kerrostalot saivat toinen toistaan kauniimpia kaakeliuuneja, joita parhaimmillaan suunnittelivat

kuuluisat arkkitehdit ja taiteilijat muun muassa Arkkitehtitoimisto Gesellius-Lindgren-Saarinen, **Akseli Gallen-Kallela**, **Waldemar Aspelin** tai **Eva ja Louis Sparre**. Ennen jugendaikaa uunien malleissa näkyvät muut aikakaudet kuten uusempire, renessanssi tai barokki.

Kati Heinämies on tutkinut lämmitystä osana suomalaista kiinteän sisustamisen historiaa. Tutkiessaan hän on kerännyt kasan eri tehtaiden uuniluetteluita. Häneltä kysellään ajoittain malleista ja niiden kokoamisesta, mutta ainaakaan toistaiseksi hän ei ole ehtinyt työstää esitteitä kirjaksi.

”Luettelot olivat samalla myyntiesitteitä. Tuotannon huippukaudella malleissa oli todella valinnan varaa, niitä oli satoja. Uuneja esiteltiin valmiiksi pystytettyinä ja kuvatauluina myös messuilla, Arabian myyntinäyttelyssä, uuniliikkeissä kuten Iso Roobertinkadun kaakelitalossa tai Stockmannilla. Rakennusalan lehdissä keskusteltiin uunilämmityksestä vielä 1920-luvulla, jonka jälkeen senaikaisen tuotannon huippu-aika alkoi hiljalleen hiipua.”

Helsingin keskustassa uuneja näkee edelleen yksityiskotien lisäksi lukuisissa julkisissa paikoissa, yksityisissä myymälöissä tai ravintoloissa. Aiemmin puulämmitys vaikutti tietenkin yleisesti Helsingin kaupunkikuvaan. Talojen takapihat toimivat puuvarastoina, koska puu oli vielä 1900-luvun vaihteessa ainut lämmitysmuoto kaupungeissakin.

Aija Pouru

Lisätietoja muun muassa:

- www.ymparisto.fi – Savumerkit. Opas puun pienpolttoon
- www.kaakeliuuni.fi
- Talo kautta aikojen. Kiinteän sisustuksen historia. Rakentajain kustannus Oy 1989.
- Tuuma. Rakennusperinteen ystävien lehti
- Turun kaakelin kakluunit – Helena Soiri-Snellman. Turun maakuntamuseon julkaisuja 2003. Saarijärvi.

Kaakeliuuneja voi Helsingissä ihaila muun muassa seuraavissa paikoissa: Ravintola Kaisaniemi, *Kaisaniementie 6*; Erottajan Alko, *Erottajankatu 13*; Sinebrychoffin taidemuseo, *Bulevardi 40*; Helsingin kaupunginmuseon Sederholmin talo, *Aleksanterinkatu 16-18*, sekä Ruiskumestarin talo, *Kristianinkatu 12*; Cygnaeuksen galleria, *Kallioliinantie 8*.

Kuva Patrik Lindström

Vanhoja, onnistuneesti purettuja, tulisijoja pystytetään uudelleen. Pekka Alajoki muuraa noin sata vuotta vanhaa uunin.

Kuva Kimmo Brandt

Kakluunien kukoistuskausi kesti 1920-luvulle, erilaisia malleja oli satoja. Valkoiset, yksinkertaiset mallit sijoitettiin usein makuu- tai palvelijanhuoneisiin.

Puun polttamisen taidosta

Kaakeliuunissa ei kannata polttaa kerrallaan kuin yksi pesällinen. Se riittää lämmitykseen ja pitää uunin kaakelit halkeilemattomina. Hiilloksen aikana suljetaan molemmat pellit. Useissa uuneissa on ylhäällä hyrrämäinen kiekko, jonka voi avata polton ajaksi. Ilma ja hajut liikkuvat sen kautta sopivasti pois huonetilasta”, kertoo Kaakeliuunien Suomen Perinneyhdistyksestä puheenjohtaja **Maritta Tolvanen**.

Tolvanen kertoo vielä, että kakluuneja käytettiin kuin mikroaaltouuneja nykyään. Salien tulisijoissa saattoi olla luukku, jonka taakse voi sijoittaa ruoan. Se pysyi siellä lämpimänä, eikä perheiden tarvinnut koskaan syödä kylmää ruokaa.

Puun polttamisen taito liittyy nykypäivänä enemmän saastuttamiseen, sillä pienpoltto tuottaa ihmiselle haitallisia pienhiukkasia. Ympäristöministeriö valmistele paraikaa määräystä, joka asettaisi rajat uusien rakennusten lämmitys-

laitteiden päästöille ja hyötysuhteille. Säännökset eivät koske esimerkiksi vanhoja kaakeliuuneja tai kesämökkejä.

Rajoitusten ei ole myöskään tarkoitus vähentää tai estää puun käyttämistä kotitalouksien lämmityksessä. Puu on kotimainen, uusiutuva luonnonvara ja jakeluhäiriöistä riippumaton. Yli-insinööri **Pekka Kalliomäki** korostaa, että asetuksella pyritään saamaan laitevalmistajat, esimerkiksi uusien kaakeliuunien tekijät, kilpailemaan ympäristöystävällisyydellä.

Toinen tärkeä seikka, joka koskee kaikkia puun käyttäjiä, on polttamisen tekniikka. Uuneissa ei ole tarkoitus käryttää jätteitä. Suurimmat hiukkaspäästöt syntyvät märkien puiden käytöstä. Kuivat puut, päälle pieniä klapeja ja sytykkeet niiden päälle; näin syntyy hyvä polttotekniikka. Hyvin sytytetty puu ei haise eikä tuota mustaa savua piipusta.

Aija Pouru

Kuva Kimmo Brandt

Pirros Arto Nyyssönen

Soihtukulkue

– itsenäisyyden lämmin virta

”Ylioppilaiden perinteisiin ovat aina kuuluneet kannanottojen esittäminen ja lähetystöt valtaapitäville”, Euroopan historian professori **Laura Kolbe** sanoo. Samaan perinteeseen hän liittyy ylioppilaiden itsenäisyyspäivän soihtukulkueen. ”Suomen kansallismielisyyden ilmauksena menttiin 1800-luvulla keisaria tervehtimään soi-

hdut kädessä. Liekillähän on voimakas symboliarvo: se on elämänvoiman, valistuksen, lämmön ja toivon vertauskuva. Tuli ja valo polttavat pahan pois ja antavat tilaa uuden synnylle. 1920-luvun kielikysymyksen liikehinnässä akateemisiin mielenilmaisuihin kuuluivat niin soihdut kuin laulutkin”, Kolbe kertoo.

”Itsenäisyyspäivän soihtukulkueen perinne on tosin aika uusi”, hän jatkaa. ”Se alkoi marssakka **Mannerheimin** muistoksi vuonna 1951. Ylioppilaskunta järjesti tuolloin isänmaallisen kulkueen Yliopistolta Hietaniemen sankarihaudoille, ja mukaan tuli useita tuhansia ylioppilaita. Se oli suuri menestys.”

Kylmän sodan ahdistavassa ilmapiirissä rauhallinen mielenilmaisu antoi henkireiän isänmaalliselle tunteelle, ja jo tuolloin kulkueessa laulettiin isänmaallisia lauluja. Vuosien 1952–53 kuluessa kulkue kääntyi lähtemään Hietaniemen vierestä Senaatintorille.

”Tähän oli varmasti jokin hyvin käytännöllinen syy”, pohtii Kolbe. ”Nuoret varmaan halusivat ensin jättää tervehdyksensä haudoille ja vasta sitten marssia.”

Kulkue järjestäytyi osakunnittain. Suomen lippu ja Yliopiston sekä osakuntien liput muodostettiin juhlavaksi lippulinaksi, jonka nykyäänkin näkee soihtukulkueen kärjessä.

Vuosien 1969–71 puoluepolitisoituneessa ilmapiirissä Helsingin Yliopistokin politisoitui voimakkaasti eikä ylioppilaskunta enää ottanut vastatakseen soihtukulkueesta; tällöin sen ottivat hoitaakseen Kansalliset ylioppilaat. Kulkueen traditio ei katkenut siten lainkaan, ja pian ylioppilaskunta palasi vaalimaan perinnettä.

Tänäkin itsenäisyyspäivänä opiskelijat kulkevat rennon arvokkaasti soihtu kädessään, lippulinan johtamina ensin Arkadiankatua Mannerheimintielle, sitten Aleksanterinkatua Senaatintorille. Siellä osakuntien lipunkantajat järjestävät riviin Tuomiokirkon portaiden alle, ja lippujen taakse ryhmittyvät ylioppilaat.

Helsingin kaupunginjohtaja tervehtii leimuvien soihtujen valaisemaa opiskelijajoukkoa, Ylioppilaskunnan puheenjohtaja pitää puheensa – perinteisesti ruudikkaan – ja kaiken ylle kajautetaan kolminkertainen eläköön-huuto isänmaalle. Sitten haetaan joukosta lähimmät ystävät ja mennään jatkoille.

Pirjo Tuohimaa

Kuvat Helsingin kaupunginmuuseon kuva-arkista

Olin siellä minäkin

6.12. joskus 70-luvun loppupuolella. On hirveä pakkaneen, pitää ottaa huivi ylioppilaslakin alle. Ja korvaläpät.

Kulkue lähtisi klo 18. Onneksi opiskelijakämpästani Lutherinkadulta ei ole pitkä matka Arkadiankadun päähän, Väinämöisen kentän kupeeseen. Siellä näkyvät jo osakuntien lipunkantajat juhlavissa nauhoissaan, teekkarit ihanissa tupsula-keissaan, poikaystävä mukanaanlukien – ja samanlaisia valkolakkeja kuin minulla on silmäkantamattomiin.

Hengityksen huurtuessa kirkkaaseen pakkasilmaan juhlatunnelmakin alkaa tiivistyä. Hietaniemessä käy jatkuva ihmis-

virta; pikkuhiljaa sankarihaudat täyttyvät kynttilöistä ja talvikukista. Me ylioppilaat odotamme, että joku vähän järjestäisi meitä ruotuun ja antaisi tulen soihtuihimme.

Hypimme kylmissämme tasajalkaa. Vihdoin tapahtuu. Lippulinna järjestyy Väiskin kentän kulmalle, ja tuli sytytetään edessä. Se jaetaan taakse päin kaikille, odottaviin tervan ja paloöljyn tuoksuisiin soihtuihin, jotka hulmahtavat suureen, lämpimänkeltauaiseen liekkiin. Onneksi osasin sijoittua rivin keskelle: kun liekkimeri humauttaa ylitseni ja tartuttaa oman soihtuni, minun tulee hetkessä lämmin.

Lähdetään liikkeelle vapaahkossa muodostelmassa, rauhallisesti. Lauletaan jotain isänmaallista. Kun saavumme Man-

nerheimintielle, menossa on Karjalaisten laulu. Laulu päättyy juuri Marskin patsaan kohdalla. Joku valopää huutaa: ”Otetaanpa virrestä ’Kirkasta, oi Herra, meille!’” Virttä ei kuulla, naurua tosin, ja pian siirrytäänkin Savolaisten lauluun.

Kallistellaan termoksia. Jokaisella on omat mehunsa tai kahvinsa, kirkkaalla tai ilman, pääasia että lämmittää. Lähestymme Senaatintoria Helsingin tiukkaan kansoitettua keskustan läpi. Iloisen hartaassa yleisössä on kaikenikäisiä, niin vanhempiensa olkapäillä istuvia vilkuttavia taaperoita kuin veteraaneja. Vanhimpien seniorien keltaisiksi patinoituneet ylioppilaslakit kertovat omaa tarinaansa sukupolvien ketjusta. Tuntuu hyvältä:

Kuvasarja soihtukulkueesta on vuodelta 1970.

saa kuulua sekä ikätovereihinsa että pitkään perinteeseen.

Senaatintorin jyrkävä juhlavalaistu empire sykähdyttää, kun asetumme Tuomiokirkkoon päin odottavin mielin. Kaupunginjohtaja puhuisi, sitten Ylioppilaskunnan puheenjohtajan tervehdys, ilotulituksia ja tähtisateita, laulua, ystäviä, lisää laulua, jatkosuunnitelmia... Lopulta menimme porukalla syömään ja laulamaan läheiseen ravintolaan oikein kunnolla, tyylillä ja arvokkaasti. Oli ihana, yhtä aikaa korkean juhlallinen ja hauska ilta. Ja niitä tuli monia. ■ PT

Jere Sorsa tutkailee, kuinka Sheherazaden esiintymisasu pukisi Peppi Reenkolaa.

Taide tuo kipinää koulupäiviin

Aleksis Kiven peruskoulun juhlasalissa käy melkoinen vilske ja vilinä. Kymmenkunta kahdeksaluokkalaista kokoontuu Bagdadin parturin harjoituksiin. Näytelmän ensi-ilta lähestyy, ja paljon töitä on vielä edessä.

Näyttämöllä **Saara Goldhorn** kyykkii polvillaan ja keskittyy rooliinsa kauppiana, jonka elämä saa pian yllättävän käänteen. Muut näyttelijät vielä pulisevat keskenään. Ohjaaja **Petteri Hynösen** ääni kajahtaa puheensorinan yli.

”Hiljaisuutta – shss! Nyt kaikki paikoilleen ja keskittykää. Aloitetaan kohtauksesta, jossa kauppias pysähtyy nauttimaan eväitään. Yleisö istuu tässä suunnassa. Muistakaa, että kerrotte tarinan heille.”

Kuvat Kimmo Brandt

Aleksis Kiven koulun näyttämöllä harjoitellaan tarinaa *Kauppias ja henki*. Polvillaan armoa anelee *Saara Goldhorn* ja henkeä esittävät *Janika Haapala* sekä *Jenny Paavilainen*.

Ryhmä harjoittelee koulussa vuosittain toistuvan näytelmäprojektin esitystä. Urakkaan osallistuvat kaikki koulun kahdeksaluokkalaisten.

”Bagdadin parturi on jo yhdestoista näytelmä, jota meidän koulun kahdeksan luokan luokat ovat vuosien varrella tehneet. Tänä vuonna tekijäryhmä on suuri, viiden luokan ja noin sadan oppilaan kokoinen”, kertoo rehtori **Maija-Leena Kaski**.

Oppilaat työskentelevät tehtäväkohtaisissa ryhmissä. Osa näyttelee, toiset puvustavat, lavastavat, tanssivat, huolehtivat valoista ja musiikista sekä kaikesta muusta mitä näytelmän tekemiseen tarvitaan. Oppilaiden lisäksi projektiin sitoutuu joka vuosi joukko opettajia, joilla kullakin on ryhmänvetäjän vastuu. Vain ohjaaja tulee koulun ulkopuolelta, mutta hänkin on ollut mukana jo kymmenkunta vuotta.

Itämaista tunnelmaa

Jos näyttämön kulissit ovatkin vielä maalaa-matta, saa tekstiililuokassa maistiaisia näytelmän värimaailmasta. Opettaja **Kaija Leppänen** iloitsee lahjoituksena saaduista hehkuvan värisistä silkkimaisista kankaista, jotka ovat kuin luotuja tätä näytelmää värittämään. Pian luokkaan kerääntyy joukko puvustusryhmäläisiä, jotka kokeilevat innoissaan ompelemiaan harrerivaatteita.

Muissakin ryhmissä aistii viime hetkien tohinaa. Musiikkimaailmaa ja valojakin vielä hiotaan. Mediaryhmä, joka vastaa tapahtuman tiedottamisesta, huolehtii myös näytelmän väliajalla myytävistä oheistuotteista.

”Mediaryhmässä suunnittelemme esimerkiksi julisteet, ja t-paidatkin valitsimme jo”, kertovat **Sonja Pietiläinen** ja **Birgitta Gröhn**, jotka osallistuvat myös päätöskaronkan järjestämiseen.

”Joka vuosi järjestetään myös logokilpailu. Voittajan logo painetaan myytäviin tuotteisiin, ja painotyötkin tehdään itse koulussa”, jatkaa rehtori.

Koko projektin koordinoinnista vastaava musiikinopettaja **Juha Unkari** kertoo, että koulussa on harrastettu teatteria pitkään. Ensin näyteltiin kerhoissa, mutta kun uusi opetussuunnitelma vuonna 1995 astui voimaan, tuli Aleksis Kiven koulusta taito- ja taideainepainotteinen. Samoihin aikoihin Helsingin kaupunginteatteri etsi itselleen kummikouluja. Siitä alkoi monta vuotta kestänyt yhteistyö, joka on nyt päättynyt. Joka syksyinen näytelmän tekeminen koulussa kuitenkin jatkuu vuosien tuomalla kokemuksella. Vaikka työmäärä kasvaakin syksyisin melkoiseksi, intoa riittää niin opettajilla kuin oppilailta, sillä projektista on saatu runsaasti myönteisiä kokemuksia.

”Näytelmä tutustuttaa kaikki kahdeksaluokkalaisten toisiinsa. Sen avulla syntyy hyvä yhteishenki, opitaan uusia taitoja ja kasvetaan yhteisöllisyyteen”, toteaa Juha Unkari.

Ensi kosketuksen projektiin oppilaat saavat jo seitsemännen luokan keväällä. Silloin tutustutaan teatteri-ilmaisuun, ja ohjaaja kartoittaa samalla minkälaista näytelmää oppilaat halusivat tehdä seuraavana vuonna.

”Tämän vuoden kahdeksaluokkalaisten kiinnosti fantasiamaailma, ja niin päädyin sovittamaan Tuhannen ja yhden yön tarinoista reilun tunnin mittaisen näytelmän, joka koostuu neljästä tarinasta”, kertoo Petteri Hynönen.

Toisiinsa lomittuvat tarinat saavat alkunsa siitä, että sulttaanin vaimo jää kiinni miehensä petämisestä. Raivostunut sulttaani tapattaa vaimonsa ja päättää kostaa kaikille naisille. Hän ottaa joka yö uuden vaimon, joka murhataan heti hääyön jälkeen. Kehyskertomuksessa kaunis ja viisas Sheherazade päättää pelastaa valtakunnan naiset. Hän alkaa kertoa sulttaanille kiehtovia tarinoita, jotka jättää kesken luvaten jatkaa tarinaa seuraavana yönä. Näin tapahtuu aina tuhannen ja yhden yön ajan, kunnes sulttaani viimein peruu naisten ylle langetetun kirouksen.

Kokemuksesta eväitä kotiinkin

Monet oppilaista ovat harrastaneet näyttelmistä ennenkin. Yksi heistä on **Bettina Rosti**, näytelmän Sheherazade. Hän halusi kuulua nimenomaan näyttelijäryhmään, vaikka tanssi onkin nykyisin hänen pääasiallinen harrastuksensa. Esiintyminen on Bettinalle mieluista ja hän toivoo, että tästä kokemuksesta olisi apua kun tulee aika pyrkiä Kallion ilmaisutaidon lukioon.

Kun tämän vuoden esitykset ovat ohitse, käytään palautekeskusteluja ja muistellaan ainutkertaisia kokemuksia.

”Keväällä oppilaiden vanhemmat saavat vielä tilaisuuden tutustua teatterin tekemisen prosessiin, sillä dokumentointiryhmä taltioi kaikki työvaiheet. Kooste niistä esitetään kevään vanhempien illassa. Se onkin koulumme suosituin vanhempien ilta”, summaa rehtori Kaski.

Leena Seitola

Etelä-Hermannin avautuu asukkaille

Hämeentien varrella, lähellä Sörnäisten vankilaa, rakennetaan uusia asuintaloja. Ne ovat osa kantakaupungin seuraavaa merkittävää asuin- aluetta Etelä-Hermannia.

Alueella sijainnut eläinlääketieteellinen korkeakoulu on muuttanut Viikkiin ja sen paikalle rakennetaan asunnot 2500 ihmiselle. Aikaisemmin kaupunkilaisten ulottumattomissa ollut alue avautuu kauniisti osaksi kantakaupunkia.

Paikka on mitä mainioin. Sörnäisten ja Kalasataman metroasemat ovat kävelyetäisyydellä, raitiovaunu- ja bussiliikenne toimii erinomaisesti, alueelta on merinäköalat ja puutarhamainen puisto ympäristö kuuluu Helsingin vanhimpiin. Etelä-Hermannissa ei siis tarvitse odottaa kauniin miljööseen muodostumista, se on jo valmiina. Korkean kallion päälle rakennettaviin taloihin tulee runsaasti asuntoja, joista avautuu upea merinäköala.

Etelä-Hermannin rakentaminen on jo käynnistynyt. Pääosa alueesta valmistuu kuitenkin vasta kun alueelle tuleva pysäköintilaitos saadaan käyttöön.

"Alueen kadut on pääasiassa suunniteltu jalankulkijoille ja kevyelle liikenteelle. Tämä on mahdollista, koska alueen alla olevaan kallioon louhitaan pysäköintiluola. Kadunvarsipysäköintiä tulee vain Allotriankujalle, Eläinlääkärikadulle ja Sörnäistenkadulle. Tonteille ajo on kuitenkin sallittu", kertoo aluetta suunnitteleva arkkitehti **Tuomas Hakala** Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastosta.

"Tavoitteena on aloittaa pysäköintiluolan rakentaminen kesällä 2007. Se lie- nee valmis 2009 ja melko pian tämän jäl- keen myös suurin osa alueen taloista val- mistuu. Etelä-Hermannin alue on siis pää- osiltaan valmis vuoden 2010 tienoilla."

Merinäköalat kalliolta

Alueen avoin korttelirakenne on Herman- nille tyypillinen. Uudet asuinrakennuk- set ovat pääosin 4-6 kerroksisia. Rakennusten julkisivut ovat paikalla muurattu-

Etelä-Hermannista avautuu mielen- kiintoinen maisema Vanhankaupun- ginlahdelle.

ja ja ensisijaisesti rapattuja. Avoin kortte- lirakenne mahdollistaa vehreyden ja sen, että mahdollisimman moneen asuntoon saadaan näköala merelle Kulosaaren ja Viikin suuntaan.

"Alue on niin korkealla meren pinnas- ta, että monesta asunnosta tulee huippu- hyvä näköala merelle. Merinäköalaa eivät edes myöhemmin rakennettavat Sörnäistenranta ja Hermanninranta", Haka- la toteaa.

Asuntorakentaminen keskitetään alueen keskiosiin, purettavien korkea- koulurakennusten paikalle. Hämeentien toisella puolella on lähinaapurina niin sanottu Allotrian kortteli. Sen pitkä kadunvarsirakennus on osin 10-kerroksi- nen, osin 7-kerroksinen. Kaupunkikuvas-

sa säilytetään Allotrian rakennuksen hal- litseva asema.

"Etelä-Hermannin rakennetaan sekä hitas- että kovan rahan omistusasuntoja. Hermannin rantatien varteen tulee myös vuokra-asuntoja. Lisäksi Kuntien eläkeva- kuutus rakennuttaa senioritalon.", Haka- la kertoo.

Historiallinen puutarhamiljö

Etelä-Hermannin alueella yksi merkittä- vimmistä olemassa olevista elementeistä on vanha puusto. Sen säilymiseksi täytyy purku- ja rakennusvaiheissa noudattaa eri- tyistä varovaisuutta. Usealla tontilla pysty- tään säilyttämään vanhoja lehtipuita.

"Alueen puustoa yritetään säilyttää mahdollisimman paljon. Rakennusten tiel- tä on tietenkin kaadettava puita, mutta olemme ohjeistaneet varsin tarkasti sen, miltä alueelta puut tulee säästää", sanoo Tuomas Hakala.

Alueen viheralueilla on yhtä vanha his- toria kuin vankilalla eli 120 vuotta. Vanha kulttuuriympäristö muuttuu alueen raken- tumisen myötä helsinkiläisten arkiympäris- töksi. Vallilasta tulee kulkemaan nykyistä parempi viheryhteys Hermannin läpi Ara- bianrannan suureen rantapuistoon. Her- manninpuistosta tulee Etelä-Hermannin asuinalueen keskeisin puisto. Se on osa 1800-luvun lopulta peräisin olevien van- kilan rakennusten pihamaata, kukkapenk- kejä ja kasvimaita. Suunnittelussa säily- tetään alueen ominaisuusluonne ja tuodaan esille puutarhaviljelymenneisyyttä. Muo- tokieli on selkeää ja geometrista.

Puiston teemaan sopivat perinteisen piha- ja puutarhaviljelykulttuurin aiheet, kuten leikatut pensasaidat, portit, syreeni- maja-ajatusta mukailevat istuskeluaikeat, omenatarhat ja muut hyötykasvit sekä sorakäytävät.

Heikki Mäntymäki

Vanha ja uusi kohtaavat. Hermannin historiallisesta laitakaupungista on jäljellä vie- lä muutaman vanha puutalo.

Vanha laitakaupunki

Helsingin hallinnollisten rajojen ulko- puolelle ryhdyttiin rakentamaan uut- ta esikaupunkia 1830-luvulla. Alue kuului Kumpulan kartanon maihin ja on saanut nimensä maanomistaja **Herman Stan- derts skjöldin** mukaan. Hermannin on Hel- singin vanhin laitakaupunkialue.

Vankilan perustaminen 1870-luvulla kauas rakennetun kaupungin ulkopuo- lelle ja teollisuusalueen muodostumi- nen vuonna 1863 valmistuneen Sörnäis- ten sataman jälkeen vauhdittivat alueen

rakentamista. Puutalovaltainen Herman- ni oli rakennettu lähes täyteen mittaansa jo 1800-luvun lopulla.

Tultaessa 1900-luvulle alettiin pohtia vanhan puutaloalueen korvaamista nykyai- kaisilla rakennuksilla. 1950-luvulla raken- nettiin vanhojen puisten asuinrakennus- ten tilalle uusi esikaupunkialue, joka kuu- lui jo kantakaupunkiin. Vanhaa puutalo- jen Hermannia ei ole enää lukuun otta- matta muutamaa vankilan portin tuntui- massa olevaa taloa. ■ HM

Keskustan kortteleissa möyritään

Maanalainen huoltoväylä tuo tulevaisuudessa lisää tilaa jalankululle Helsingin keskustassa. Jalankulkualueen laajentaminen ja huoltoliikenteen uudelleen järjestely käynnistyi viime keväänä. Huoltoväylän rakentaminen alkoi louhinnoilla Kluuvin tunnelin suunnasta. Samanaikaisesti laajennetaan Stockmannin tavarataloa ja uudistetaan City-korttelia eli Makkaratalon tienoita.

Huoltoväylän louhintatyö on edennyt Tuomiokirkon ja Senaatintorin alapuolelle. Työmaasta voi aiheutua räjäytysääniä ja tärinää, joka tuntuu alueen kortteleiden sisätiloissa. "Jalankulkijoiden tasolla saattaa tuntua raitiovaunujen aiheuttaman kaltaista tärinää", kertoo projekti-insinööri **Jarkko Meriläinen** louhinta- ja lujitustöitä tekevästä Lemcon Oy:stä. Alue on työn alla ensi kevääseen.

Huoltoväylä toteutetaan kaupungin ja alueen kiinteistöjen yhteishankkeena. Sitä varten on

perustettu yhtiö Helsingin Väylä Oy, jonka toimitusjohtaja on **Veijo Laakso**. Hankkeen vaikutusalueen kiinteistöt ovat osakkaina yhtiössä. Rakennuskustannukset jakautuvat puoliksi kaupungin ja kiinteistöjen kesken. Hankesuunnitelman mukainen kustannusarvio on noin 65 miljoonaa euroa.

Maanalainen huoltoväylä, joka valmistuu ja otetaan vaiheittain käyttöön syksyyn 2009 mennessä, on eri hanke kuin niin sanottu keskustatunneli. Länsiväylältä alkavaksi suunniteltu keskustatunneli on Helsingin kantakaupungin alueella tunnelissa kulkeva, nelikaistainen, 3–4 kilometrin pituinen katu, joka on tarkoitettu henkilöautoliikenteelle.

"Keskustatunneli on asemakaavavaiheessa ja kaavaluonnos tulee kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyyn joulukuussa", sanoo arkkitehti **Martin Bundars** kaupunkisuunnitteluvirastosta.

Tilaa kävelylle ja tapahtumille

Keskuskatu muuttuu vaiheittain kävelykaduksi vuosien 2009 ja 2010 aikana. Kadusta tulee täysin autoton. Yritysten huolto- ja pysäköintiliikenne johdetaan maanalaiseen huoltoväylään.

Keskuskadun kaupunkikuvallisessa suunnitelmassa perusratkaisuna esitetään aukiomaisista kävelykatua, joka päällystetään monivärisellä mosaiikkityyppisellä graniittilaatoituksella. "Lähes tasainen, torimainen katupinta mahdollistaa suuren joustavuuden erilaisten tapahtumien, juhlatilaisuuksien, kokoontumisten ja taide-esitysten järjestämisessä", suunnitelmassa todetaan.

Esteettömyyden vaatimuksiin kiinnitetään erityistä huomiota Helsingin ydinkeskustan alueella, näin myös Keskuskadulla. Tavoitteena on liittää kävelykatu osaksi Aleksanterinkadun ja Pohjoisesplanadin talvisin sulana pidettävää aluetta.

Rita Ekelund

Kuva Stockmann

Keskuskatu, joka alkaa Stockmannin nurkalta kuvan oikeassa laidassa, muuttuu lähivuosina kävelykaduksi. Stockmann muuttuu paitsi maanalaisten myös kattorakenteiden osalta, kun tavaratalon keskushallin yläpuolella nyt oleva avoin ulkotila katetaan lasikatolla, jolloin muodostuu uusi valopiha.

Liiketilat laajentuvat

Makkaratalon kortteli uusiutuu vaiheittain. Korttelin toimitilat laajenevat, kun nykyistä maanalaista tilaa otetaan myymäläkäyttöön ja Makkaratalo yhdistetään metron Kompassitasoon. Nykyisin pysäköintikäytössä oleva kerros muutetaan liiketilaksi. Korttelin sisäpihalle on suunnitteilla toimistorakennus.

Stockmannin tavaratalo rakentaa vuosina 2006–2010 uutta myyntipinta-alaa ja muuttaa muussa käytössä olevia tiloja kaupalliseen käyt-

📍 *Pari kilometriä pitkä keskustan huoltoväylä kulkee 30–40 metrin syvyydessä katujen alla.*

töön yhteensä noin 10 000 neliötä. Laajennuksen jälkeen tavaratalon myyntipinta-ala on 50 000 neliötä. Nykykuosissaan Skandinavian suurimmaksi mainittu tavaratalo lähentelee laajennuksen jälkeen kooltaan Lontoon kuuluisaa Harrodsin tavarataloa.

Stockmannin muutostöiden yhteydessä nykyinen pysäköintilaitos korvataan uudella Mannerheimintien alle sijoittuvalla 600-paikkaisella pysäköintilaitoksella. Keskuskadun ajoluiska poistetaan ja kadun näyteikkunarivistö tulee koko pituudeltaan samaan linjaan. Koko Keskuskadun alainen tila muuttuu myymälätilaksi. ■ **RE**

Kuva Helsingin kaupungin kiinteistöviraston geoteknisen osaston kuva-arkisto

Koulun joululaulut

Koulumuseon yhteislauuillassa 14.12. kello 18–20 on vuorossa joulun koululauluja. Urkuharmoni tahdittaa aitoa vanhanajan tunnelmaa 1920-luvun kansakoululuokassa. Illan mittaan yleisö voi esittää myös omia laulutoivomuksiaan, ja väliajalla pääsee tutustumaan Koulumuseon näyttelyyn, joka muuten on auki vain joka kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina. Tilaisuuteen on vapaa pääsy.

• Koulumuseo, Kalevankatu 39-41, p. 3108 7066 tai 169 3949.

Koulumuseon luokkahuoneen kello kertoo laulutunnin alkavan.

Käsitöitä ja herkkuja

Joulun alla järjestetään lukuisia myyjäisiä, joissa käsityöläiset esittelevät tuotteitaan. Alla on tiedot muutamasta tapahtumasta.

Tuomaan Markkinat

Esplanadin puiston valtaa yli 120 myyntikojua, joista voi ostaa käsitöitä, säilykkeitä ja leivonnaisia. Puistossa on myös sepien työnäytöksiä ja joulupukkikin saattaa olla paikalla.

• Tuomaan Markkinat ovat avoinna 7.–20.12. arksin kello 11–18 ja viikonloppuisin kello 10–17.

Vanhan joulumyyjäiset

Vanhan ylioppilastalon myyjäisissä on tarjolla muun muassa perinteisiä käsitöitä, kynttilöitä, taontatöitä, jouluherkkuja, grafiikkaa ja kortteja.

• Myyjäiset ovat avoinna 14.–23.12. ma–pe kello 11–20 ja la–su kello 11–18 (myös 23.12.).

Annalan joulutori

Annalan huvilan joulutori pystytetään lauantaina 9.12. klo 11–15. Torilla myydään itse tehtyjä ja Hyötykasviyhdistyksen henkeen sopivia tuotteita. Niitä ovat esimerkiksi käsityöt luonnon materiaaleista, kuivakukkatyöt, käsin valetut kynttilät, paju- ja olkityöt, joululeivonnaiset ja -ruoat. Joulutorin ajan Annalan huvilassa on myös kahvio.

• Annalan puutarha / Hyötykasviyhdistys r.y., Hämeentie 154, p. 720 6120, www.hyotykasviyhdistys.fi.

Näkövammaisten joulumyyjäiset

Näkövammaisten keskusliitto järjestää joulumyyjäiset Lasipalatsissa 5.–23.12. Ovet pidetään avoinna tiistaista sunnuntaihin kello 12–18.

• 2, Mannerheimintie 22-24, p. 627 340, www.lasipalatsi.fi.

Lasten lystejä

Helisikö jossain tiuku? Kili-sikö kulkunen? Vilahtiko takaa nurkan hiippalakki punainen? Jouluisia lauluja, tonttuja ja joulun tunnelmaa Nukketeatteri Sampon ja muusikoiden seurassa viihtyvät kaikenikäiset musiikin ja nukketeatterin ystävät. Saa laulaa mukana! Nukketeatteri Sampon **Joulu tulla jollottaa** -esitys on Stoassa 12.12. klo 10. Kesto n. 40 min., liput 7/6 e, ennakkovaraukset: 323 6968 tai ntsampo@ntsampo.fi

Stoan lasten lauantai-sarjassa 16.12. klo 14 Teatteri Mukamas esittää näytelmän **Joulu-yö**. Se kertoo Marian, Joosefin ja pienen aasin välillä vaarallisestakin matkasta Beetlehemiin. Enkelten turva ja kirkkaan tähden johdatus vievät perille joulu-yön ihmeeseen. Näytelmä antaa aikaa rauhoittua ja oivaltaa, mikä joulussa on tärkeintä. Joulu-yössä kertojan äänen seurana käytetään akustisia soittimia ja tenhoa lisää tarinaa rytmittävää valaistusta. Yli 3-vuotiaille, kesto n. 30 min., liput 4 e.

Vuotalossa lasten lauantaita vietetään 9.12. klo 14. Satu Sopasen & Tutti-Orkesterin **Pikku-Tonttu kiikaroi** vie perheen pienet etsimään lauluja. Tarinan Pikku-Tonttu etsii taikakiikarien avulla kadonneita lauluja. Onneksi

• Satu Sopanen & Tutti-Orkesteri: **Pikku-Tonttu kiikaroi Vuotalossa la 9.12.**

Kuva Ari Aalto

joulupaketeista löytyy apua pulmaan! Pikku Kakkosesta tuttu lastenlaulun ”ruunaamaton rinsessa” Satu Sopanen orkestereineen kutsuu koko perheen mukaansa leikkimään ja auttamaan tonttua laulun metsästyksessä! Musisoinnista vastaa hulttomista ammattilaisista koostuva Tutti-Orkesteri. Kesto 1 h, liput 4 e.

Maanantaina 11.12. kello 10 on Vuotalossa tarjolla muksuille elokuva. Leffana on **Joulupukki ja taikuri**. Pienen kylän väki valmistautuu joulun viettoon. Kylässä asuu myös suuri karhu, jota kutsutaan taikuriksi. Karhulla on aivan omat suunnitelmansa joulua varten. Hän aikoo langettaa taian joka nukuttaa pukin koko jouluksi. Kesto n. 30 min, yli 4-vuotiaille, vapaa pääsy.

• Stoa Itä-Helsingin kulttuurikeskus, Turunlinnantie 1, lipunmyynti: 31088411, stoa.lipunmyynti@hel.fi, Lippupalvelu ja tuntia ennen ovelta. www.stoa.fi

• Vuotalo, Mosaiikkitori 2, www.vuotalo.fi, lipunmyynti: 31088803, vuotalo.lipunmyynti@hel.fi, Lippupalvelu ja tuntia ennen ovelta.

Kuva Hanna Peltola

Jouluseimiä keskustassa

Keskustan katukuvaa värittävät jälleen Keisiamasetelmat. Perinteiset jouluseimet löytyvät Tuomiokirkosta, Rautatieasemalta ja Aleksanterinkadun liikkeistä ja ravintoloista, muun muassa Raffaellon ja Cafe Engelin ikkunoilta. Seimiperinnettä

Kuva Kimmo Torkkel

on nähtävänä lisäksi Uspenskin ja Pyhän Henrikin katedraaleissa.

Tuomiokirkon Tapulikahvion installaatiossa näkyvillä on vain olennainen: kädet ja kasvonaamiot, ei eläimiä eikä paimenia tallissa. Tilaa hallitsee lähes nelimetrisen enkeli, jonka juurelle pyhä perhe on sijoitettu. Tunnelmaa luo sellon herkkä tulkinta joululaulusta Heinillä härkien kaukalon. Tapulin seimi on avoinna yleisölle joka päivä klo 10–18 torstaista 7. joulukuuta lähtien aina joulukuun 23. päivään saakka.

Seimikierros Aleksanterinkadun tuntumassa rakentaa joulua eri maiden ja kulttuurien aineksin. Katolisen perinteen seimiasetelma täydentyy vähitellen, ja lapsi kapaloidaan seimeen vasta jouluna. Ortodoksisessa perinteessä seimenlasta katsotaan ikonin ikkunasta.

Seimet ovat esillä 6.1. asti.

Tapahtuman järjestävät yhteistyössä Helsingin seurakuntayhtymä, Helsingin ortodoksinen seurakunta, Katolinen kirkko Suomessa ja Helsinki City Markkinointi ry.

Kuva Kirsi Manninen

Hurjaruuthin Bordurka-kvartetti.

Vauhdikas Aika

J o 13 vuotta Hurjaruuthin jouluihin sirkus on naurattanut ja hämmästyttänyt kaikenikäisiä katsojia.

Tämän vuoden Talvisirkuksessa tekijät ovat vapauttaneet mielikuvituksen ajan kahleista. Vuosituhannet vilistävät hetkessä toistensa ohi ja vuodenajat ilmestyvät väärässä järjestyksessä. ”Aika on suhteellista”, järkeilee Joulupukki pöhlähtäessään keskelle kesää.

Tutut akrobaattitontut singotaan muun muassa sirkuksen esihistoriaan. Esityksessä nähdään miltä näyttää jouluisian esiäiti sikasaurus sekä hilpeän kaamea pääjalainen porosaurus.

Talvisirkus Ajassa huippukuntoinen etana haastaa salamannopean jäniksen ja salaperäinen Neiti Aika hurmaa säntillisen kellonkäyttäjän. Aikapoimussa akrobaatti monistuu ja löytää itsensä oman selkensä takaa.

Esitykset ovat Kaapelitehtaan Pannuhallissa 7.1. asti. Liput iltaesityksiin maksavat 24/15 euroa ja perhelippu (2+2) 68 euroa. Aamupäivien lyhennettyyn ohjelmaan saa lippuja 9 eurolla. Lisätietoja p. 565 7250 ja ww.hurjaruuth.fi -nettisivuilta.

Joulupolku kutsuu Seurasaareen

Lasten riemuksi järjestetään Seurasaarella jälleen epäkaupallinen joulutapahtuma sunnuntaina 17.12. kello 13–17. Saarella voi seurata jouluisia näytelmiä, kuunnella satuja, laulaa kauneimpia joululauluja ja leikkiä tonttujen kanssa.

Lapsille tarjotaan riisipuuroa (omat lautaset ja lusikat mukaan). Lisäksi juhlaakentällä on makkaranpaistomahdollisuus. Joulupukki ja muorikin ovat paikalla kuuntelemaan lasten toiveita.

Saareen kannattaa tulla julkisilla kulkuneuvoilla. Tapahtumaan on vapaa pääsy ja sen suojelijana on tohtori Pentti Arajärvi.

• Lisätietoja www.joulupolku.net -sivuilta.

Kuvien kertomaa

Talvipuutarhassa voi tutustua Carla Schubertin valokuvanäyttelyyn 10.12. asti.

Schubert käyttää töihinsä pääosin valokuvaa ja videota. Työn teemat kehittyvät subjektiivisista kokemuksista, jotka voivat liittyä ihmissuhteisiin tai luontoon.

”Seison raitiovaunupysäkillä ja suljen silmäni. Kun avaan ne hetken päästä, kuva edessäni on jo toinen.

Nainen ja kaksi tyttöä, jotka vielä äsken seisovivat vastapäätä olevalla pysäkillä, ovat vaihtuneet kahteen keski-ikäiseen mieheen. Kohta hekin ovat poissa, kun raitiovaunu vie heidät mennessään.

Olen yhdistänyt valokuviiini Henri David Thoreauin esittämiä lauseita hänen kirjastaan *Walden* (suom. *Elämää metsässä*).”

● **Helsingin kaupungin Talvipuutarha**, Hammar skjöldintie 1 A. Avoinna ti klo 9–15, ke–pe klo 12–15, la–su klo 12–16. Vapaa pääsy.

Kuva Helsingin kaupungin museon kuva-artisti Ruiskumestarin talon keittiössä puulieksi hohkaa lämpöä ja kynttilä luo valoa hämärään.

Puutalotunnelmia

Helsingin kaupungin museo on avannut jälleen Kruununhaassa Kristianinkatu 12:ssa sijaitsevan kantakaupungin vanhimman puutalon ovet.

Pieni keltainen Ruiskumestarin talo on sisustettu siinä 1860-luvulla asuneen ruiskumestari Alexander Wickholmin ja hänen perheensä kodiksi. Palokalustosta huolehtinut ruiskumestari kuului kaupungin pikkuvirkamiehiin, joiden tulot eivät olleet suuret, mutta joilla oli kova halu käyttäytyä säädyn mukaisesti. Niinpä talon pikkuisessa salissa on muodinmukainen trumpettisohva ja komea pietarilainen kirjoituslipasto, mutta keittiön puolella roikkuvat reikäleivät katossa ja nurkassa on kirnu.

Ensimmäisestä adventtisunnuntaista 3.12. alkaen talo on perinteisessä jouluasussa, ilmassa tuntuu mausteiden tuoksu ja suuren juhlan jännittänyt odotus...

● **Ruiskumestarin talo**, Kristianinkatu 12, p. 135 1065. Avoinna 5.1. asti ke–su klo 11–17. Pääsymaksu 4/2 euroa, alle 18-vuotiaille ja torstaisin kaikille vapaa pääsy.

● Lisätietoja saa kaupungin museon kotisivuilta www.helsinginkaupunginmuseo.fi.

Kuva Inke Rosilo
Maija Keinänen loruilee vauvoille Malmitalossa 9.12.

Attir, littir lattin taa, lasta pientä naurattaa

Vauvateatteriesitys *Sylitaivas* on raiakas sininen tuulahdus, joka kääntää arjen merkitykselliseksi juhlaaksi. Työryhmä – Inke Rosilo, Maija Keinänen, Marja-Leena Kaskinen ja Ippe Enge – on tehnyt värikkään ja äänellisesti rikkaan esityksen, joka lahjoittaa sekä vauvalle että sylittäjälle ainutlaatuisen kokemuksen.

Sinisessä teltassa Maija Keinänen vastaanottaa vauvat laulaen ja loruillen. Sylitaivaan teksti koostuu suomalaisten loru- ja parhaimmistosta, jotka saavat visuaalisen ja nukellisen uustulkinnan.

”Koosteessa on noin kaksikymmentä runoa ja lorua, joista osa lauletaan. Mukana on löydettyä loruarteistoa kuten Kirsi Kunnaksen *Humppa* ja *Pomppa* ja Bo Car-

pelanin *Herra Puhuri*”, kertoo ohjaaja Inke Rosilo. Esityksen nimi löytyi teltan sinestä ”makustelun” jälkeen ja uudissanasta saa kunnian Maija Keinänen.

Lähes pääosan esityksessä ottavat vauvat itse – pikkuisten lumoutuminen ja ihastuksen reaktiot sulattavat aikuisyleisön tyystin. Lopuksi vauvat päästetään irti ja tutkimaan, mitä kaikkea hauskaa teltasta löytyy.

Sylitaivaan teltta pystytetään Malmitaloon lauantaina 9.12. klo 11, 13 ja 15. Keskeä noin 30 min, ikäsuositus 4–12 kk. Liput 6/4 e. Vauva & aikuinen -pari yhteensä 6 e, muut katsojat 4 e. Ainoastaan Malmitalon lipunmyynti p. 310 80835.

● **Malmitalo**, Ala-Malmintori 1, www.kulttuuri.hel.fi/malmitalo.

Olki taipuu taiteeksi

Olki-näyttelyssä tutustutaan olkeen modernina taidemateriaalina sekä perinteisenä maanviljelyskulttuurin hyötesineiden ja koristeiden raaka-aineena.

Taiteilija Tuula Leinonen on teoksissaan etsinyt olkimateriaalille uutta luonetta hyödyntämällä oljen ominaisuuksia: pinnan kultaista kiiltoa, kuidun herkkyyttä ja korren taipuisuutta. Olkiteokset hän on valmistanut uusilla, kymmenen vuoden aikana kehittämillään tekniikoilla.

Leinosen teosten lisäksi Olki-näyttely esittelee vuosisataista olkiperinnettä, jossa näkyy oljen monikäyttöisyys. Viljapeltto on tarjonnut leivän, ja sivutuotteena saatu olki on kuulunut kiinteästi maanviljelyskulttuuriin hyötesineiden

ja koristeiden materiaalina arjessa ja juhlassa. Näyttely nostaa oljenkäytön perinteet esiin.

Olkiperinnettä ja Tuula Launosen olkiteoksia on esillä 14.1. asti Annantalon galleriassa.

Näyttelyn aikana järjestetään työpajoja kouluryhmille. Olkiteema on mukana myös Annantalon joulupajoissa ja Annantalon taideryhmien työskentelyssä. Himmelin tekijä Brita Brumbergin ohjauksessa lasten käsissä syntyneet olkikoristeet pääsevät koristamaan Annantalon joulukuusia.

● **Annantalon taidekeskus**, Annankatu 30, avoinna ark. klo 9–18, la–su klo 11–17. Vapaa pääsy. www.annantalo.fi

Kuva Mauri Tahvanen

Annapäivän joulupajat

Avoimien ovien työpajoja kaikenikäisille joulun odottajille ja siihen valmistautuville järjestetään Annantalossa lauantaina 9.12. klo 13–17. Muun muassa olkikoriste-, joulukortti- ja lyhtypajoissa keksitään uusia ja muistellaan vanhoja jouluperinteitä. Illan pimetessä klo 16 Annantalon pihassa sytytetään tulet lasten ja nuorten valmistamiin lyhtyihin ja pienoiskoiksiin sekä tarjoillaan glögiä ja pipareita. Lyhtyjen piha on Annantalon etupihalla 7.1. saakka.

Gardenia

● **10.12.** klo 11–15 Gardenian Joulumarkkinoiden suoramyntitorilta löytyy lahjavaroita, koristeita, tekstiilejä ja syötävää kotiin vietäväksi ja pukin konttiin. Lapsille järjestetään jouluis-ta askartelua. Trooppiseen puutarhaan on vapaa sisäänpääsy.

● **13. & 14.12.** klo 13 sekä **16.12.** klo 12 ja 13 Mausteopastus sisäänpääsymaksun hinnalla. Gardenian trooppisessa puutarhassa kasvaa runsaasti tuttuja maustekasveja. Kierroksella tutustutaan tuttuihin ja vähän tuntemattomiinkin mausteisiin.

Liput 3,50/2/1,80 e, sekä 8,00 e perhelippu.

● **17.12.** klo 14 Joulusirkus. Ohkolan sirkusko-la esittää iloista ja vauhdikasta sirkusohjelmaa koko perheelle. Ohjelmassa on muun muassa yksipyöräisiä ja akrobatiaa.

Sisäänpääsymaksu 5/3e. Lippuja voi lunastaa myös ennakkoon Gardenian asiakaspalvelusta.

● **19., 20. & 21.12.** klo 17.30–20 Joulukukka-asetelma -kurssilla tehdään asetelma omaan astiaan. Kurssin hinta on 13 e + materiaalikustannukset käytön mukaan. Ennakoilmoittautuminen Gardenian asiakaspalveluun p. 3478 400.

● **27.12.–7.1.** Pandan jäljillä. Tee tutkimusmatka Gardenian trooppiseen puutarhaan ja tutustu pandan elämään. Kaakkois-aasialaisten kasvien siimeksessä kulkee polku, jonka varrelta löytyy tietotaluja jäätäläispandan päivästä ja puutarhassa kasvavista eksoottisista kasveista.

Sisäänpääsymaksut: 3,50/1,80 e ja perhelippu 8,00 e.

● **Gardenia**, Koetilantie 1, Viikki, p. 3478 400, www.gardenia-helsinki.fi

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

● **11.12.** klo 14–17 Naisten kansainvälinen olohuone vieraillee keittiössä, jossa valmistetaan jouluruokaa. Maahanmuuttajajärjestöille ja suomalaisille naisille tarkoitettu keittokurs-

si vie makujen matkalle maailman ympäri. Mukaan mahtuu 20 henkeä. Vapaa pääsy. Tiedustelut ja ilmoittautumiset: p. 169 3984 tai oge.eneh@hel.fi. HUOM! Paikka: Ruotsinkielinen työväenopisto Arbis, Dagmarinkatu 3.

● **11.12.** klo 17–20 Caisan kansainvälinen kirjallisuudelta: Ihmisoikeuksien päivä. Runojen ja tekstien lukua eri kielillä sekä keskustelua ihmisoikeuksista kirjallisuudessa. Järjestäjät: Caisa ja Kulttuuritarha yhteistyönä Elävien runoilijoiden seuran ja IOL:n (Ihmisoikeusliitto ry) kanssa.

● **15.12.** klo 14–20 Caisan perinteinen joulubasaari tuo tarjolle mahtavan valikoiman kulttuurituotteita maailman eri maista. Toinen toistaan upeammat ja veikeämmät käsityöt, käyttöesineet ja taideteokset kilpailevat myyntipöydillä huomiosta eksoottisten herkkujen kanssa, ja tunnelmaa luo jouluhenkkinen ohjelma.

Joulubasaari on avoinna myös **16.12.** klo 12–20, **17.12.** klo 12–18.

● **18.12.** klo 17–20 Caisan kansainvälinen kirjallisuudelta: Kansainvälinen siirtolaisten päivä. Runojen ja tekstien lukua eri kielillä sekä keskustelua Inkeriläisten kirjallisuudesta. Järjestäjät: Caisa ja Kulttuuritarha yhteistyönä Elävien runoilijoiden seuran ja Inkerin kulttuuriseuran kanssa. Vapaa pääsy.

● **Lisätietoja Caisan tapahtumista löytyy osoitteesta** www.caisa.fi.

● **Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa**, Mikonkatu 17 C / Vuorikatu 14, p. 169 3316.

Luostarielämää pyhällä vuorella

Tennispalatsissa Helsingin kaupungin taidemuseossa jatkuu 21.1. asti näyttely, joka esittelee pyhän Athos-vuoren aarteita. Näyttelyyn on saatu lainaksi laaja kokoelma Athos-vuoren luostareissa tuhannen vuoden aikana tehtyjä ikoneita, käsikirjoituksia, dokumentteja sekä sakraaliesineistöä. Kokoelma ker- too kuvien ja esineiden välityksellä elämästä suljetulla, ainoastaan miehille salitulla niemimaalla.

Kuvataiteen museo, jossa arkkitehtien Mikael / Belgradin kansallismuseo

• **Taidemuseo Tennispalatsi**, Salomonkatu 15, avoinna ti–su klo 11–20.30. Sisäänpääsymaksut 7/5 euroa, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Perjantaisin sisäänpääsy on ilmainen kaikille. Lisätiedot www.taidemuseo.fi -nettisivuilta.

Pitkä, musta ja tyylikäs

Seela Sellan menneisyys ja nykyisyys, lapsuus ja aikuisuus, työ, perhe ja rakkaudet esitetään kiehtovana kavalkadina, jota syventävät monien mielenkiintoisten kirjoittajien tekstit. Seela Sella kertoo, kuka hän on ja kuka hän ei ole. Kertooko hän kaiken? Puhuuko hän totta? Kuuluu-

ko hänen kertoa kaikki? Kuuluuko hänen puhua totta? Hän on näyttelijä.

Seela Sellan esitys on Stoassa sunnuntaina 3.12. kello 15 ja Vuotalossa tiistaina 5.12. kello 16. Esityksen kesto on 1 h ja liput 12/8 euroa (Stoa) ja 8 euroa (Vuotalo) Lippupalvelusta ja tuntia ennen ovelta.

Kaunotar ja Hirviö näyttämölle

Walt Disney Companyn johtajat tiesivät olevansa tekemisissä ainutlaatuisen sadun kanssa julkaistessaan taianomaisen piirrosmusikaalin Kaunotar ja Hirviö elokuvateattereissa vuonna 1991. Elokuva tuli niin suosittu, että se nosti koko Disneyn animaatio-osaston uuteen kukoistukseen. Se oli myös ensimmäinen piirroselokuva, joka sai parhaan elokuvan Oscar-ehdokkuuden. Elokuvan tunnuskappale Beauty and the Beast voitti Oscar-palkinnon.

Teatterin ystävät ymmärsivät heti, että tarina ja sen mielikuvittelliset puku- ja lavastusideat on saatava myös näyttämölle. Disneyn ensimmäinen Kaunotar ja Hirviö -näyttämösovitus sai ensi-iltansa kaksitoista vuotta sitten. Siitä tuli yleisön suosikki. Tarina kirjoja rakastavan tytön ja hirviön ystävydestä ja rakkaudesta ei jätä ketään kylmäksi. Yltäkylläinen visuaalinen maailma taikatempuineen ja mielikuvitushahmoineen tekevät Kaunottaresta

ja Hirviöstä fantasiamusikaalin aikuisille, johon lapsetkin ovat tervetulleita.

Kaunotar ja Hirviö on yksi Broadwayn pisimpään esitetyistä musikaaleista. Menestys jatkuu edelleen ympäri maailmaa ja tähän mennessä musikaalin on nähnyt 25 miljoonaa katsojaa. Musikaalia on esitetty muun muassa New Yorkissa, Lontoossa, Sydneyssä ja Tokiossa.

Musikaalin ensi-ilta on Helsingin Kaupunginteatterin suurella näyttämöllä 11.1.

• Helsingin Kaupunginteatterin lipunmyynti, Ensilinja 2, ma–pe 9–18, la 12–18, p. 394022 ja Lippupiste joka päivä klo 7–22 p.0600 900900 (1,25 €/min+pmv.) www.hkt.fi

Kuva Tapio Vahatalo, kuvassa Marika Westerling ja Sören Liljankangas

HKO:n kausikortit myynnissä

Nyt on oikea hetki varmistaa vakioapaikka Helsingin kaupunginorkesterin konserttisarjoihin 20 % edullisemmin kuin kertalipulla ja monenlaisiin etuihin oikeutettuna. Kertaostolla voi liittyä niiden 2300 kausikorttilaisen joukkoon, jotka vuosien ajan ovat valinneet oman konsertti-iltansa ja -sarjansa HKO:n monipuolisesta tarjonnasta.

Pohjoismaiden perinteikkään sinfoniaorkesteri, Helsingin kaupunginorkesteri,

valmistautuu juhlimaan 125-vuotista taivaltaan ensi vuonna. Kevään 2007 vakioapaikat varataan automaattisesti myös syksyksi 2007. Tervetuloa mukaan juhla-tunnelmaan!

• Kausikortit ovat myynnissä Lippupisteessä joulukuussa. Tarkemmat tiedot HKO:n kevätsarjoista löydät kaupunginorkesterin kotisivuilta: www.hel.fi/filharmonia tai noutamalla ennakkoesitteen Lippupisteestä myymälästä.

Helsinkiäisiä herkkuja

Tänä vuonna pääkaupungin tunnetuimman kokous- ja konserttitalon ravintolatiloi- lissa on ensimmäistä kertaa tarjolla joulubuffet. Finlandia-talon ravintolassa pöytä notkuu helsinkiläisiä herkkuja 16.–22.12. Keittiöpäällikkö Lars Lautonin suunnitteleman buffetin teemana on helsinkiläi-

nen joulu. Suunnittelun lähtökohdista ovat olleet helsinkiläisten yhteistyökumppaneiden ja raaka-ainetoimittajien parhaat tuotteet. Jouluisia makuja täydentävät huolella valikoidut suositusviinit.

• **Lisätietoja** www.royalravintolat.com -nettisivuilta.

Bluesia Philadelphiasta

Philadelphiasta kotoisin oleva Steve Guyger on soittanut muun muassa blueslegenda Jimmy Rogersin yhtyeessä sekä keikkaillut Louisiana Redin kanssa. Steve Guyger Band esiintyy Malmitalolla 4.12. klo 19. Konsertissa Guygerin taustal-

la soittaa helsinkiläisen harpisti-kitaristi Tomi Leinon bändi. Liput 10 e.

• **Malmitalo**, Ala-Malmin tori 1, Malmitalon lipunmyynti p. 310 80835 ja Lippupalvelu. Lisätietoja www.kulttuuri.hel.fi/malmitalo -sivuilta.

Seurasaarisäätiö esillä Jugendsalissa

Seurasaarisäätiön 50-vuotisjuhlanäyttely Perinteet elävät on avoinna Jugendsalissa 8.12.–14.1. Seurasaarisäätiö on ollut merkittävä kansantieteellisen tutkimuksen alullepanija sekä suomalaisten perinnetapahtumien järjestäjä. Monet tapahtumat, erityisesti Seurasaaren juhannusjuhlat, ylläpitävät suomalaista kansantanssi- ja käsityöperinnettä. Näyttelyssä esitellään säätiön historian lisäksi muun muassa Suomalainen kylä -tutkimuksen ainutkertaista kansantieteellistä kyläpiirustus- ja valokuva-aineistoa sekä Seurasaari-aiheisia dokumenttifilmejä.

• **Jugendsali**, Pohjoisesplanadi 19, p. 169 2278 avoinna ma–pe klo 9–17, su 11–17. Jugendsali on suljettu 6.12., 24.–31.12. sekä uudenvuodenpäivänä.

Elokuviin Gloriassa ja Vuotalossa

Kerran kuussa sunnuntaisin järjestettävässä Glorian elokuvaklubissa on 10.12. vuorossa Suomi-special.

Luvassa on kolme laadukasta elokuvaa. Elävä kuva on toteutettu nuorella innolla tavoitteena parantaa kaupungin maksutonta kulttuuritarjontaa. Illan ensimmäinen esitys on Ystäväni Henry kello 16.30. Ohjauksesta vastaa Auli Mantila. Kesto 95 min., K11.

Kello 18 on vuorossa Perttu Lepän Helmiä ja sikoja. Kesto 113 min., K11. Illan päättää kello 20 alkava Aki Kaurismäen Laitakaupungin valot. Kesto 78 min. K7. Kaikkiin Elävä kuva -esityksiin on vapaa pääsy!

• **Kulttuuriareena Gloria**, Pieni Roobertinkatu 12, p. 310 45812. Lisätietoja www.nuoriso.hel.fi/gloria/ eläväkuva.

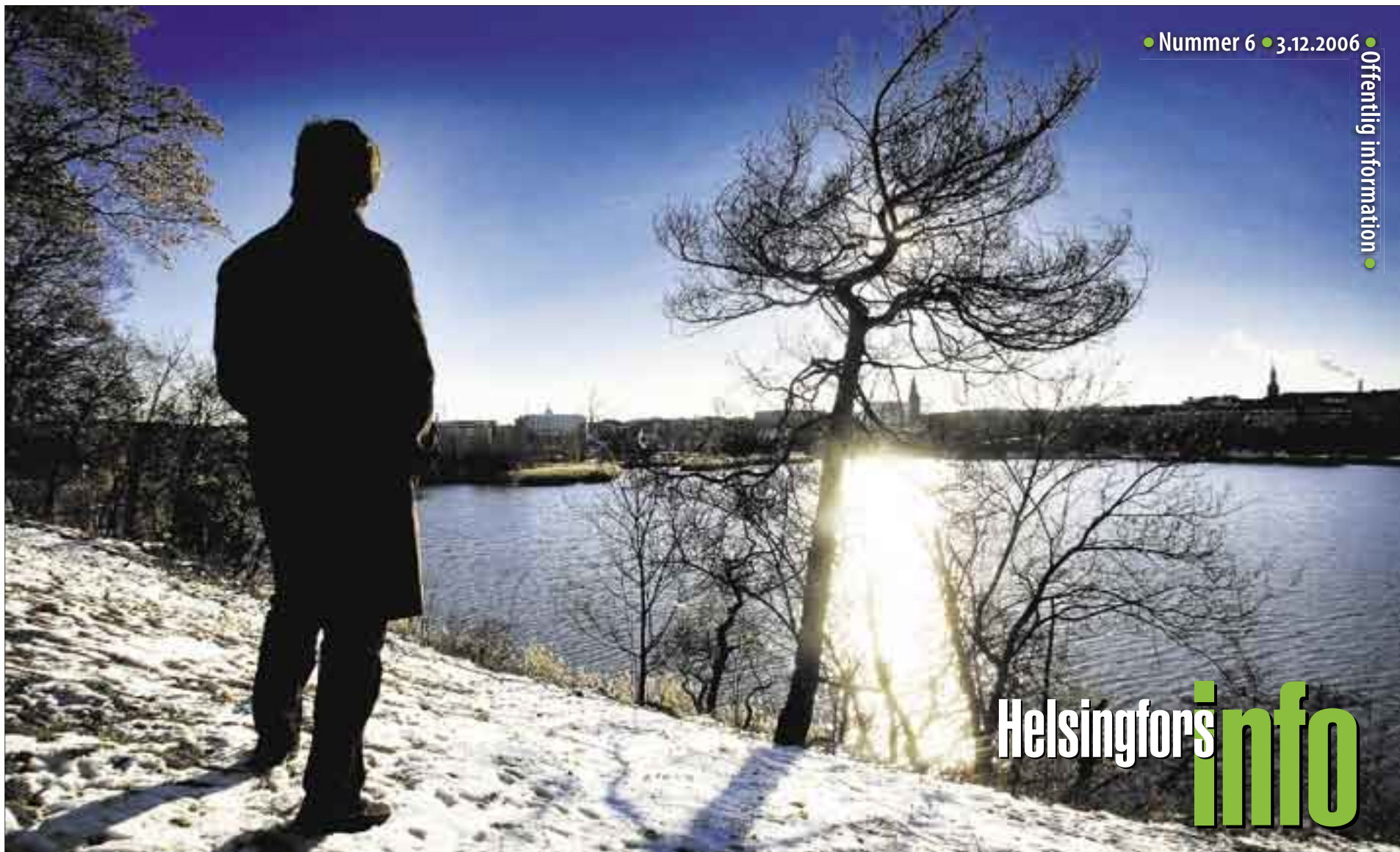
Vuotalon maanantaileffoina nähdään joulukuussa kolme elokuvaa, joiden aiheet vaihtelevat vakavasta isänmaallisesta animaatioon. Ensimmäisenä esityksenä on 4.12. klo 18 **Etulinjan edessä**. Itsenäisyyspäivän kynnyksellä elokuva suomenruotsalaisen jalkaväkirykmentti JR 61:n

vaiheista Syvärillä ja Kannaksella vuosina 1942–1944. Perustuu todellisiin tapahtumiin ja henkilöihin. Ohjaus Åke Lindman. Kesto 127 min, K11, vapaa pääsy.

11.12. klo 18 Polanskin **Vuokralainen**. Polanski esittää itse tarinan päähenkilöä, arkistotyöläistä Trelkovskya. Trilleri on sijoitettu huoneistoon, jolla on huono historia. Ohjaaja Roman Polanski, pääosissa Roman Polanski, Isabelle Adjani ja Melvyn Douglas. Kesto 125 min, K 18, vapaa pääsy.

18.12. klo 18 **Painajainen ennen joulua**. Kurpitsakuningas Jack Skellington hallitsee Halloween-maata. Hän väsyä rutiineihin ja löytää elämälleen tarkoituksen avatessaan oven joulumaahan. Jack Skellington hurauttaa jouluun ja hän päättää hoitaa maailman lasten joulun tällä kertaa itse. Elokuva on hämmästyttävän kiehtova, vanhanaikainen stop-motion animaatio. Elokuva ei ole tavallinen jouluelokuva, mutta silti erittäin perinteikäs ja kotoisan lämmin. Ohjaaja Henry Selick, kesto 73 min, K10, vapaa pääsy.

• **Vuotalo**, Mosaiikkitori 2. Lisätietoja talon ohjelmista saa www.vuotalo.fi -osoitteesta.

Nya vyer väntar. Kjell Westö ska snart lämna sitt arbetsrum vid Fågelsången och söka nytt någon annanstans.

Westö vandrar vidare

Kjell Westö känner för sin stad, Helsingfors. Han känner stadens gator och gränder, kvarter och torg. Han rör sig i staden alla tider om dygnet, i alla årstider och i alla väder. Han ser människor, miljöer och företeelser, han snusar på dofter och lukter. Han lystrar till ljud, iaktar ljusets och skenet spel och förnimmar det abstrakta.

Han samlar på intryck och insikt och det är så han bygger upp den djupa inlevelse i staden som kännetecknar hans författarskap. Drakarna över Helsingfors, Vådan av att vara Skrake och nu Där vi en gång gått är redan något av klassiker bland skildringar av Helsingfors.

Kjell Westö, 45, är första generationens helsingforsare och han tror att det är en förklaring till hans passion för staden.

– Jag har upptäckt min stad själv. Jag ville tidigt ta den i besittning. Det finns ingen mormor eller farmor som skulle ha berättat om sin barndoms Helsingfors. I stället har jag bott på många håll i staden och haft arbetsrum på över dussinet ställen. Min bild av staden består av mina egna upplevelser. Och förstås på ett omsorgsfullt och omständligt arbete med att forska i arkiv och läsa litteratur som berör och behandlar Helsingfors, säger han.

Foton Leif Weckström

Omsorgsfullheten och omständligheten är något som kännetecknar Westös sätt att arbeta. Ingen av hans romaner har kommit till i en handvändning.

Själv säger han att han är förtvivlat långsam. Processen bakom den senaste romanen tog sju år. Själva skrivandet tog två och ett halvt år.

Han brukar börja med en vag idé, en tanke som mognar och bearbetas. Sedan planerar han och koordinerar uppslag, intryck och synbilder. Han gestaltar sina tankar på pappersark stora som badlakan och antecknar intriger och personligheter med liten spretig stil. Arket är oläsligt för alla utom Kjell Westö. Något om vidden av omsorgsfullheten i den senaste romanen vittnar antalet ark.

– Där vi en gång gått upptog sju ark. I Vådan av att vara Skrake behövde jag inte fler än tre.

Sättet att arbeta tar tid och han vet att han är privilegerad i lyxen att kunna stanna upp och unna sig denna tid tack vare stipendier och nu senast möjligheten att ha ett arbetsrum i författarnas Villa Kivi i Fågelsången.

Nu lider hans 3-årsperiod i Villa Kivi mot sitt slut och arbetsrummet ska tömmas i början av 2007. Det känns vemodigt att lämna lugnet i Fågelsången.

– Men det är minst lika svårt och vemodigt att ta farväl av alla personer i Där vi en gång gått. Jag lever så intensivt och länge med mina romangestalter att de kommer mig verkligen nära.

Nästa projekt hänför sig till teatern och så ska han tänka på nästa roman. Westö lovar inte att den ska handla om Helsingfors.

– Jag är en urpräglad stadsromantiker som älskar städer och jag har alltid varit otroligt intresserad av stadsarkitektur och stadsplanering. Jag kan väl tänka mig att placera en roman i någon annan stad. Som i Jakobstad, mina föräldrars hemstad som jag känner varmt för. Eller i Tammerfors som min mormor kom från och som jag har fina vinterminnen av genom alla sportlov i staden. Huvudsaken är att man har staden och miljön på huden, känner på djupet.

Men samtidigt som han säger att han inte ska ägna hela sitt liv som författare åt Helsingfors utesluter han inte att nästa roman trots allt handlar om staden.

– Det är över tio år sedan jag skrev Drakarna över Helsingfors. Sedan den utkom har mitt perspektiv fördjupats, min förståelse för folk med annan syn på livet ökat. Jag har lust att återvända till samma tid, till min ungdom på 60-, 70- och 80-talen som jag nu upplever ur en annan synvinkel. Jag har ett kaleidoskop i mig, fullt av bilder och intryck, säger han och tillägger:

– Tanken på att vrida på Helsingforskaleidoskopet ytterligare en gång är lockande. Något av en idé håller på att växa fram någonstans i mig. Med min takt dröjer det nog något år innan den är mogen att ta form på arket.

Han ser ut över Tölöviken, mot kyrkspiror och torn i de södra stadsdelarna. Ett tunt snötäcke döljer den sista grönskan i gräset och Tölöviken har antagit den kalla blåsvarta nyansen av vatten som föregår isbildning. Gestalterna i Där vi en gång gått lever kvar i Fågelsången. Kjell Westö vandrar – tids nog – vidare.

Papper, penna och fantasi är ordverktyg i verkstaden på Richardsgatans bibliotek.

Med orden som verktyg

Sex flickor och en pojke sitter på kuddarna inne i sagotältet på Richardsgatans bibliotek. De berättar sagor och snickrar med ord. De är kanske inte alla blivande författare och skribenter men Ordverkstaden ger dem färdigheter att leka med och prova på ord.

– Det handlar om att skriva och berätta, om att uttrycka sig med ord. Man kan säga att orden är verktygen och fantasin materialet, säger **Anna-Maria Dumell** som går på ämneslärarutbildning för att bli modersmåls lärare i högstadiet eller gymnasiet.

Ordverkstaden på Richardsgatans bibliotek pågår på tisdagseftermiddagar och målgruppen är barn som är mellan 10 och 12 år som alltså går i årskurs 4–6.

– Nu skriver vi en gemensam berättelse, säger Anna-Maria Dumell delar ut var sitt papper åt barnen.

– Skriv en mening på pappret och ge det sedan till följande. Så fortsätter vi att skriva var sin mening tills pappret har gått

laget runt. Var och en hakar på de föregående meningarna så att det faktiskt blir en berättelse och inte bara lösryckta meningar utan relation till varandra.

De sex flickorna och pojken, 12-åriga Sandor koncentrerar sig på uppgiften. Någon fnittrar, en annan begrundar texten med omsorg. Anna-Maria deltar också i berättelsen. Utanför vråker regnet ner och sorlet från vattnet som rinner längs Richardsgatan hörs tydligt.

Laget arbetar raskt och det dröjer inte ens tio minuter tills alla håller i berättelsen som börjar med den egna mening. Sedan får var och en läsa upp berättelsen.

Så här lyder en av berättelserna: "Det var en gång en flicka som älskade att läsa. Men hon läste bara Kalle Anka. En dag befallde hennes föräldrar henne att aldrig mer läsa Kalle Anka utan bara böcker utan bilder. Men hon struntade i dom. Hon fortsatte bara att läsa för hon tyckte dom var så bra. Men plötsligt försvann alla hennes tidningar. Hennes mamma

och pappa hade gömt dem. Nästa morgon hittade hon Kalle Anka-aska i brasluckan och hon blev så ledsen att hon trodde hon skulle dö. Men hon köpte nya Kalle Anka tidningar och sedan levde hon lycklig i alla sina dar".

Alla skrattar och så läser följande upp sin berättelse.

Ordverkstaden fortsätter med en omgång till och sedan snickrar man muntligen. En av flickorna berättar om en kossa och sedan får de andra föreslå ord som ska vävas in i sagan. Så möter kossan en luftballong, en glassbil, en jeansficka och en dikt.

En och en halv timme senare säger Anna-Maria att klockan är halv fem. De flesta ser besvikna ut: – Är det redan slut, säger Sandor. Han har sin framtid klart utstakad. Han ska bli författare och ser Ordverkstaden som ett perfekt tillfälle att lära sig.

– Jag har ju redan skrivit en hel del, säger han anspråkslöst och tillägger att det nog blir barnböcker som han ska skriva som vuxen.

– Det är enklast och roligast. Min första bok hette förresten Spöket Markus. Upplagan var inte så hemskt stor. Jag gav böcker åt släkten och så fick en del i klassen den, säger han och berättar att han är i gång med följande projekt.

Ordverkstaden fortsätter 2007 och **Susanne Ahlroth** på biblioteket tar emot anmälningar på tfn 310 856121 eller e-post: susanne.ahlroth@hel.fi. Tolv rymms med så det finns plats för några till. Avgiften är 20 euro per termin.

➔ *Flinka fingrar författar flitigt.*

Foton Lef Weckström

I korthet

Luckan

Rådtorg • Den 5 december är det dags för Rådtorget i Luckan. Nu handlar det om både vetliga julklappar och digiboxar. Ekonomirådgivare Janine Smeds från Marthaförbundet ger goda idéer för trevliga julklappar och så guidar hon rätt i djungeln av digiboxar. Kl. 17–19.

Danskväll • Den 8 december är det dags för Danskväll i regi av svenska pensionärsförbundet. Dans till dansband på Arbetets vänner på Annegatan 26. Danskvällen inleds med gratis danskurs mellan 18 och 19 och den egentliga dansen pågår 19–22. Inträde 10 euro.

Saftsalong • Årets sista Saftsalong hålls den 9 december kl. 13 på Verandan i anslutning till Luckan och på programmet står Det var en gång, som handlar om en clown som ska berätta en saga. För 3 år och äldre barn.

Trivselträff • 11 december ordnar Folkhälsan sin Trivselträff i Luckan. Temat för träffen med start kl. 13 är hälsa.

Julmarknad i Luckan på Simonsgatan 8. Hela dagen mellan 15 och 17 december.

Rastis

Rastis i Nordsjö har följande på gång i december:

• 3.12 kl. 13 Filmförevisning: Rauni Mollbergs Okänd soldat med svensk text. Inträde 2/1 euro, veteraner gratis.

• 3.12 kl. 17 Barnbio: Jultomten och trolltrumma, text av Mauri Kunnas, musik Pasi Hiihtola. Inträde 2/1 euro.

• Nordsjö lågstadieskola har egen Lucia som lussar med följe i aulan på Nordhuset den 13 december kl. 10. Nordhuset ligger vid Mosaiktorget 2.

Sjung in julen

De svenska församlingarna erbjuder tillfälle att få sjunga de vackraste julsångerna. Ingenstans klingar julsångerna som i kyrkan. Julsångerna och julkonserterna följer följande tidtabell:

Lukas församling • 17.12 kl. 16 De vackraste julsångerna, Kärböle kyrka, Gamlasvägen 6.

• 26.12 kl. 18 De vackraste julsångerna, Hagasalen, Vespervägen 12 A.

Markus församling • 19.12 kl. 19 De vackraste julsångerna, Malms kyrka

Matteus församling • 9.12 kl. 15. Barnens vackraste julsånger i Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3, Östra centrum. • 10.12 kl. 18. De vackraste julsångerna, Matteuskyrkan. • 11.12 kl. 19. De vackraste julsångerna, Marielundskapellet i Nordsjö kyrka, Hamnholmsvägen 7. • 14.12 kl. 19. De vackraste julsångerna, Kvarnbäckens kyrka, Kvarvingen 10.

• 17.12 kl. 18. De vackraste julsångerna, Degerö kyrka, Rävsvundsvägen 13.

Norra svenska församlingen • 17.12 kl. 16. De vackraste julsångerna, S:t Jacobs kyrka på Drumsö. • 20.12 kl. 19. De vackraste julsångerna, Gamla kyrkan. • 6.1 2007 kl. 16. De vackraste julsångerna, Tempelplatsens kyrka.

Södra svenska församlingen, Johanneskyrkan • 19.12 kl. 19. De vackraste julsångerna och Önskesånger. • 22.12 kl. 18. respektive 20.30 Julkonsert med Akademiska sångföreningen och Akademiska Damkören Lyran. • 24.12 kl. 14. Julbön. Sångare ur Akademiska sångföreningen och Lyran medverkar. • 21.12 kl. 12. Carols vid Betlehem.

Tomas församling • 17.12 kl. 11 De vackraste julsångerna, Tomas kyrka. Rönnvägen 16. • 20.12 kl. 18 De vackraste julsångerna i Folkhälsans seniorhus, Mannerheimvägen 97. • 26.12 kl. 15 Julsånger och gudstjänst i anglikansk stil i Berghällsgården på Suoniogatan 7.

Rackarungar i änglakör

Någon vippar på stolen, en annan tittar ut i mörkret på Tölötorg och ett litet yrväder vrider och vänder på sig. Men den gemensamma faktorn är sången, och de sjunger av hjärtans lust.

De fjorton pojkarna hör till Gosskören i Helsingfors och de övar körsång på Brages musikskola i Lönkans hus. Det gör de varje måndag. Gosskören är den enda finlandssvenska kören för pojkar som ännu inte har nått målbröttet.

Det är ingen änglakör som sitter i klassrummet. Emellanåt är koncentrationen som hos en yorkshireterrier. Men övning ger färdighet. Och framförallt hoppas man inom initiativtagaren till Gosskören, manskören Frihetsbröderna att den ska väcka intresse för körsång och att manskören i framtiden ska kunna rekrytera sångare bland pojkarna som nu sitter och övar sig i klassrummet i Lönkan.

– Man behöver inte ha absolut gehör och man behöver inte ha musikalisk bakgrund. Alla som vill får komma med. Rösterna och förmågan att hålla ton utvecklas nog, säger **Sofia Finnilä** som är konstnärlig ledare och pedagog för kören. Det är hon som leder övningarna på måndagseftermiddagarna.

Stojet i klassen är som i vilken klass som helst där dussinet eller fler pojkar mellan åtta och tolv år samlas. Det blir lätt bullrigt mellan verserna.

Men Sofia Finnilä har ordning på pojkarna. När hon ger ton och sången tar vid så sjunger gossarna. Efter att ha sjungit upp och varmt stämbanden börjar man öva in en av Säs&Kopps klassiker till

☛ *Delfiner som hajar?*
Gosskören tar ton med melodin av Säs&Kopp.

Foto Leif Weckström

ordlek. ”Har du nånsin sett ett lejon som tiger. Har nånsin sett en höna som tuppar...” Säs&Kopp är körens officiella faddrar. Det är uppenbart att filurerna i kören gillar visor och sånger med finurliga ord.

Filemon och **Benjamin** är två av pojkarna i kören, de är bästa kompisar och båda går i musikinriktade Minervaskolan. Benjamin är så intresserad av musik att han funderar på att ha ett eget band när han blir stor. I det ska han både spela gitarr och fungera som solist. Och då ska han inte sjunga söta visor utan musik med stuk. Typ Lordi.

– Lordi är bäst. Vi borde sjunga sådan musik i kören också, säger han och ler förtjust vid tanken.

Men det lär nog inte bli Lordi för Gosskören. Gosskören fortsätter ösa ur den finlandssvenska visskatten. Sedan den grundades 1999 hunnit med körresor i Svenskfinland och deltagit i Luciafesten.

Gosskörens ordförande **Tryggve Gestrin** ger mer information, 040 839 3152. Man kan också kontakta kansliet på Brages musikskola tfn 09-454 2050. Gosskören stämmer upp varje måndag kl. 16.30–17.45.

Lucia 2006

Firandet av Lucia inleds redan söndagen den 10 december med den traditionella Luciamarknaden som hålls i Esplanadparken kl. 11–14.

På Luciadagen onsdagen den 13 december sker kröningen i Domkyrkan kl. 17. Det är professor Merete Mazzarella som har äran att kröna Lucia 2006. Lucia skrider ner för Domkyrkans trappa kl. 18 och kortegen har följande rutt: Snellmansgatan, Alexandersgatan, Mannerheimvägen, Södra Esplanaden och Salutorget.

Familjefesten med Lucia börjar kl. 19 och ordnas i Solennitetssalen på Alexandersgatan 5. Konferencier är Thomas Lundin och medverkande är bland andra Susann Sonntag, Niall Chorell, utdrag ur Unga teaterns musikal Car Men och både cirkus och balettdans.

Luciasoarén med middag och dans hålls i Ridarhuset den 15 december kl. 19.

Sport och franska skratt

Filmvecka: Luckans sista filmvecka för i år har följande på repertoaren:

- **11.12** Match Point av Woody Allen. Kriminaldrama om en tennisspelande streber i Londons överklassvärld.
- **12.12** FC Venus. Inhemsk sportig komedi om fotboll av Joona Tena. Film från 2006.

- **13.12** Vinnare och förlorare är en svensk familjefilm som handlar om löpning, trav, bingo och kärlek. Film av Kjell Sundvall, från 2005.

- **14.12** Semestersabotören. Klassisk komedi från 1953 av Jaques Tati. Möt den dråplige monsieur Hulot.

- **15.12** Amélie. Ny fransk film som redan är något av en klassiker. Underbar komedi som bubblar av livsglädje.

Filmföreställningar kl. 19. Inget inträde.

I Luckan fortsätter också serien med kortfilmer från Svenskfinland.

- **7.12** visas två kortfilmer. *Bröllopet* av Ann-Catrine Fröjdö handlar om starka barndomsminnen och ett möte mellan dröm och verklighet. *Stjärnregn* av Peter Snickars handlar om kärlek, uppoffring och insikten om att först när man har förlorat allt kan man uppskatta det man verkligen har. Båda kortfilmerna är från 2005.

Föreställningar kl. 19–21. Inget inträde.

Sandels i gång efter sportlovet

Arbetena på Sandels, nybygget vid Tölötorg, är på slutarakan. Om ingenting oförutsett sker färdigställs byggnaden i början av 2007 och man hoppas att skolorna kan flytta in under sportlovet i februari.

I Sandels ska både Tölö gymnasium och Brages musikskola verka och dessutom är högstadiet Lönkan med på ett hörn.

– Lönkans matsal flyttar till Sandels och musiksalen blir också gemensam för de tre enheterna vid Tölötorg, säger utbildningsverkets svenska linejdirektör **Margareta Nygård**. Också svenska ungdomsgården kommer att ha verksamhet i huset. Unkan lämnar den nuvarande lokalen vid Runebergsgatan.

Sandels är resultatet av ett initiativ som rörelsen Ung nu tog för tio år sedan. Ung nu lanserade tanken om ett finlandssvenskt vardagsrum för unga i hela Helsingforsregionen. Projektet har framskridit i etapper och de medverkande har blivit färre. Nu är det utbildningsverket, ungdomscentralen och Brages musikskola som delar på huset.

Sandels blir en arkitektonisk sevärdhet vid Tölötorg. Det är akademiker **Juha Leiviskä** som har ritat byggnaden och den har de egenskaper som är typiska för Leivis-

käs arkitektur. Han spelar med ljus och rymd och är känd sin finstämda och vilsamma arkitektur.

Nybygget slukar en del av Lönkans nuvarande skolgård men skolgården byggs samtidigt om och får en betydligt intimare och trivsammare prägel.

När Sandels blir klart inleds arbetet med att reparera Lönkans skolhus. Byggnaden är från 1954 och är praktiskt

taget i ursprungligt skick. Arbetet med att rusta upp Lönkan tar åtminstone ett år och under den tiden går eleverna i skola i tillfälliga lokaler i Gräsviken. Högstadiet återvänder till Tölötorg troligtvis inför höstterminen 2008.

Kostnaderna för Sandels rör sig kring 8,5 miljoner euro och på det kommer några miljoner euro som sanering av Lönkan kostar.

Foto Leif Weckström

Patsastelua!

Sarja kertoo Helsingin julkisista veistoksista

Sähkökaappitaide kestää talvellakin

Helsingin yli 7 000 sähkökaapista ei tule ensimmäiseksi mieleen taide. Mutta Helsingin Energia yhteistyökumppaneineen on muuttanut kymmeniä kaappeja taideteoksiksi. Useat taiteilijat ja koululaiset ovat ottaneet valokuvia, jotka on suurennettu ja kiinnitetty sähkökaappeihin. Kuvitettuja kaappeja näkee keskustassa Museokadulla ja Eerikinkadulla. Loput ovat koulujen läheisyydessä, ja niissä on koululaisten ottamia valokuvia.

Katugalleria aloitettiin Museokadulla viime vuonna taiteilija **Magdalena Åbergin** ideoina yhteistyössä Taideteollisen korkeakoulun ja Suomen Taidegraafikot ry:n kanssa. Tänä vuonna teemana on Katoavaisuus. Svenska kulturfonden tuki hanketta rahallisesti.

Eerikinkadun kahdentoista sähkökaapin taideteokset alkua Yrjönkadulta ja jatkuu Hietalahteen asti. Uudet näyttelyt saadaan toivottavasti jo kolmelle keskustan kadulle ensi keväänä.

Sähköjakokaapit ovat tavallisesti vaatimattomia, harmaita laatikoita katujen ja talojen reunoilla. Kaapit sisältävät sähköjännitteen, eikä laitteisiin saa päästä likaa, pölyä tai vettä. Teknisesti kaappien kuvittaminen ei ole aivan helppoa eivätkä nykyiset uudet kaapit sovellu kuvien kiinnittämiseen.

”Sähkökaappien valokuvat tai taideteokset työstetään valmiiksi HKR-Ympäristötuotannon Kilpialvelussa. Teosten pitää kestää erilaisia sääolosuhteita, talven tuiskut ja syksyn sateet asettavat tekniikalle omat vaatimuksensa. Lisäksi niiden on oltava tur-

➔ **Eerikinkadulla sähkökaappitaidetta voi ihailia Yrjönkadulta Hietalahteen asti. Keskustan toinen katugalleria sijaitsee Museokadulla.**

vallisia”, kertoo Helsingin Energiasta ympäristöjohtaja **Martti Hyvönen**.

Yleisö on ottanut kuvat vastaan myönteisesti, ja toivottavasti ne saavat olla jatkossakin rauhassa ilkkivalta. Valokuvat ovat keskenään hyvin erilaisia ja pyrkivät piristämään katukuvaa.

Yhteistyötä tehdään myös opetusviraston kanssa. Monessa koulussa on nyt oppilaita, jotka ovat ryhtyneet sähkökaappitaiteilijoiksi.

”Opetusviraston projekti on nimeltään Déjà Vu. Sen tarkoitus on herättää tietoisuuttamme arkisesta ympäristöstämme jonkin yksityiskohdan kautta. Ensimmäisenä vuonna sähkökaappeja kuvittamassa oli oppilaita neljästä koulusta. Nyt hankkeeseen on liittynyt lisää kouluja, osa viimevuotisista jatkaa edelleen. Ikärajaa ei ole, koululaisia on mukana alasteilta lukioihin”, sanoo opetuskonsultti **Leena Hiillos** opetusvirastosta.

Pihkapuiston ala-asteen koululla Déjà Vu -hanketta toteutetaan tänä vuonna valokuvakerhossa. Koulun lähetyvillä on kaksi kaappia jo valmiina. Kerhossa tutkitaan ja kuvataan lähiympäristöä, yllättäviä ja mielenkiintoisia aarteita saattaa löytyä hyvin huomattomista paikoista.

12-vuotiaan **Sinna Raittilan** ottama kuva näyttää aidalta, jossa on numero. Mutta todellisuudessa se on kuva portaasta numero 280. Sinna kuntoilee juoksemalla ylös Malminkartanon jätemäen rappusia. Yhteensä mäessä on 360 porrasta, joten Sinnan kuvan kohdalla ollaan jo pitkällä yli puolen välin. Valokuva löytyy sähkökaapista, joka sijaitsee Pihkatien ja Tuohipolun risteyksessä.

Aija Pouru

Verkossa

Elämää heimopäällikkönä Helsingissä

Helsingin kaupunginjohtajilla on kulakin kotisivut, jotka löytyvät kaupungin internet-sivuilta osoitteesta www.hel.fi. Helpoiten perille pääsee klikkaamalla etusivulta vasemman palkin otsikkoa Päätöksenteko ja hallinto. Avautuvassa näkyvässä on tietoa ja linkkejä niin kaupungin päätöksentekoon kuin kaupunkilaisten osallistumiseen liittyviin asioihin ja linkit kaupunginjohtajien kotisivuille.

Ylipormestari **Jussi Pajusen** kotisivulta löytyy perustietojen lisäksi kaupun-

ginjohtajan pitämiä puheita sekä henkilökohtainen blogi, jossa Pajunen kommentoi ja pohdiskelee ajankohtaisia asioita. Kannattaa lukea – tässä muutamia poimintoja viime kuukausien blogeista.

28.8. aiheesta, miten valtiovallan valmistelu ohittaa pääkaupunkiseudun:

”Helsingin seudulla on 20 prosenttia maan väestöstä, 40 prosenttia yliopistoista ja yli 60 prosenttia informaatioteknologias- ta. Täällä tuotetaan 35 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta.(---) Hallin-

non ja aluekehityksen ministerityöryhmä on 21. elokuuta hyväksynyt uuteen osaamiskeskusohjelmaan valmisteltavaksi 13 kansallisesti merkittävintä ja ohjelmaan parhaiten sopivaa ohjelma- ehdotusta.(---) Ainoastaan yksi kohdistuu Helsingin seudulle.”

4.10. ennakoitavissa olevan tonttitarjonnan kasvun vaikutuksista:

”Pörssiyhtiöiden kuuluu antaa tulosvaroituksia. Kuluttajatuotteisiin on liitettävä niiden käytön turvallisuuteen liittyviä

varoituksia. Liityn nyt varoitusten antajien joukkoon: Asuntojen hinnat tulevat lähivuosina Helsingissä laskemaan!”

Herkullinen on monopolivinen tarina aiheesta, kuinka kaupunginjohtajasta tuli kamerunilainen heimopäällikkö. Tarinaan liittyy kansainvälinen nuorten jalkapalloturnaus ja yllättäen ja pyytämättä saatu yliormestarin kokovartalomuotokuva kamerunilaisessa kansallis- lisasussa – kaupunginjohtajan työken- tän monimuotoisuutta kuvastavat yksi- tyiskohdat löytyvät blogista 11.8.

Rokotuksia terveysasemilla

Helsingin kaupungin terveysasemilla rokotetaan influenssaa vastaan ajanvarauksella vielä joulukuun loppuun asti. Maksuttomaan influenssarokotukseen on mahdollisuus riskiryhmien lisäksi kaikilla 65 vuotta täyttäneillä.

Riskiryhmiin kuuluvat sydän- ja verisuonitauteja, keuhko- ja aineenvaihduntasairauksia ja munuaistauteja sairastavat sekä potilaat, joiden vastustuskyky on sairauden tai sen hoidon vuoksi heikentynyt. Terveyskeskus suosittelee riskiryhmiin kuuluvia ja yli 65-vuotiaita kaupunkilaisia käyttämään hyväkseen mahdolli-

suutta ilmaiseen rokotukseen. Tutkimukset ovat osoittaneet, että riski sairastua vakavaan influenssaan on kasvanut näillä potilasryhmillä sekä iäkkäillä ihmisillä. Tutkimusten mukaan myös terveet yli 65-vuotiaat hyötyvät merkittävästi rokottamisesta.

Rokote annetaan olkavarren lihakseen ja pienillä lapsilla reiteen. Influenssarokotus ei yleensä aiheuta haittavaikutuksia. Lisätietoja rokotuksista antaa oma terveysasema. Helsingiläiset, jotka eivät kuulu riskiryhmiin tai ovat alle 65-vuotiaita, saavat maksullisen rokotuksen lääkärin reseptillä.

Asuntoja vaikeavammaisille

Helsingin Viikkiin on perustettu uusi kaupungin sosiaaliviraston ylläpitämä palveluasumisryhmä vaikeavammaisille henkilöille. Aiemmin vammaispalvelulain mukaista palveluasumista ei ole Helsingissä järjestetty kokonaan kaupungin omana toimintana.

Vaikeavammaiset henkilöt asuvat Viikin Latokartanossa kerrostalossa kymmenessä erillisessä asunnossa. Lisäksi heidän yhteisessä käytössään on sauna ja monitoimitila. Asukkaita tuetaan selviytymään arjessaan mahdollisimman itsenäisesti ja avustetaan heidän omien toiveidensa mukaisesti.

Asunnot on liitetty turvaphelinjärjestelmään, jonka avulla saa paikalle työntekijän tarvittaessa. Asukkaiden virkistytymisen ja asiointi kodin ulkopuolella on mahdollista henkilökunnan tuella. Työntekijöitä on yhteensä 14, ja he päivystävät ympärivuorokauden.

Vaikeavammaisten alle 65-vuotiaiden henkilöiden asuntotilanne on Helsingissä tällä hetkellä hyvä. Palveluasumista on pystytty ostaman yksityisten järjestöjen ja muiden palveluntuottajien ylläpitämistä yksiköstä 256 henkilölle. Vuoden sisällä Helsinkiin on valmistumassa uusia yksityisten palveluntuottajien asuntoja.

Lukijakilpailu

Kuva Helsingin kaupunginmuseo

Sota-ajan Helsinki varautui talveen kotimaisen polttoaineen turvin, mutta kun ei ollut. Kansalaiset kukin vuorollaan kävivät mottimetsässä yhteisen asian puolesta. Lähes kaikki kaupungin aukeat paikat toimivat halkopinojen varastoalueina. Missä sijaitivat nämä kuvan pinot?

Vastaukset pyydetään lähettämään 20.12. mennessä osoitteella Helsinki-info,

Kuva C. Grünberg, 1936, Helsingin kaupunginmuseo

"Lukijakilpailu" PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai sähköpostitse leena.seitola@helsinki.fi -osoitteeseen.

Vastaus edelliseen kysymykseen

Viime kerralla oli kuvassa kaupunkinäkyä noin viidenkymmenen vuoden takaa. Kyseessä oli kovastikin muuttunut näkymä Kampista. Valokuvaaja oli ikuistanut Fredrikin- ja Runeberginkatujen välisen alueen, jossa nykyisin kohoavat niin sanottu Autotalo ja Kampin metroaseman matala rakennus. Taustalla kuvassa näkyivät muun muassa KY:n talo ja Hotelli Helka Pohjoisen Rautatiekadun varrella.

Martti Helminen

• Oikein vastanneiden joukosta voittajaksi arvottiin Allan Savolainen. Palkintokirja on lähetetty voittajalle. Onnittelumme.

Rottapoika Stadissa

Piirtänyt ja käsikirjoittanut Arto Nyssönen

A. NYSSÖNEN '06

• Arto "Artsi" Nyssönen on helsinkiläinen kuvittaja ja sarjakuvapiirtäjä. Hän on tehnyt lehtikuvituksia yli 20 vuotta muun muassa Helsinki-infoon.

Tätä olen aina halunnut tehdä

Tutkija ja kirjailija Virpi Hämeen-Anttila kirjoittaa parhaillaan viidettä romaaniaan. Väitöskirjakin syntyy pikkuhiljaa, mutta fiktion tuottaminen kiinnostaa tällä hetkellä enemmän kuin tutkimustyö.

Kuva Jukka Uotila

Unioninkatu 38, kaunis sisäpiha, kulttuurien tutkimuksen laitos. Virpi Hämeen-Anttila on vastassa portailla. ”Viihdyn yliopistolla ja rakastan näitä vanhoja rakennuksia!” Hämeen-Anttila on opettanut Helsingin yliopistossa parikymmentä vuotta sanskritin kieltä ja intialaista kirjallisuutta.

”Löysin Intian rönsyilevästä kulttuurista paljon sellaista, josta pidän”, kirjailija sanoo. Holistisen maailmankäsityksen mukaan ihminen on kokonaisuus, eikä maksa vaivaa hoitaa ruumista jos ei samalla hoideta mieltä. Intialaiset osaavat pitää arvossa ruumista, eikä sitä kiduteta seksuaalikielteisyyden nimissä tai sen nimissä, että naisten pitää olla langanlaihoja, Hämeen-Anttila pohtii.

”Intialaiset ovat myös armoitettuja tarinankertoja. Heillä on ihania pitkiä tarinoita, joissa on paljon henkilöitä ja pitkiä sivujuonia.”

Yliopiston pätkätöyläisen leipä on kapeaa mutta vapaus suurta. Akateemista pätkätöyläistä on kohdannut myös työttömyys.

”Jouduin taistelemaan tosissani saadakseni työttömyyskorvausta. Tutkin epätoivoisena työvoimatoimiston ilmoituksia – en olisi saanut paikkaa edes siivoojana, koska aina vaadittiin työkokemusta.”

Esikoisromaani Suden vuosi syntyi kuvaamaan tuota ahdinkoa.

”Olin kirjoittanut vuosia novelleja ja romaaniluonnoksia harjoitellakseni kirjoittamista. Nyt tuli tunne siitä, että tämä romaani pysyi kasassa eikä vaappunut ja viipottanut eri suuntiin.”

Myönteinen vastaus tuli Otavalta kahdessa viikossa, ja esikoisen jälkeen on syntynyt kolme romaania.

Salainen haave

”Kirjoittaminen on aina yhtä vaikeaa ja jokainen kirja oma ponnistuksensa. Aina sitä pelkää, että menikö tämä nyt täysin metsään. Onneksi olen työmyyrä, ja tottunut tekemään sääntölisesti töitä. Se auttaa kirjoittamista”, kirjailija pohtii. Hänen elämänsä ovat kirjat ja kirjoittaminen, eikä niistä vapaita päiviä ole.

”Vapaapäivä on minulle se, kun voin pelkästään keskittyä kirjoittamiseen!”

Hämeen-Anttila on toiminut tutkijana, yliopistonopettajana, pianonsoiton opettajana, kuvittajana, kääntäjänä ja tietokirjoittajana. Koko elämänsä hän on aina salaa halunnut kirjailijaksi.

Tarkalta kartanpiirtäjältä loppuivat aikoinaan työt, kun kartat ruvettiin tekemään tietokoneella. Tuolloin Hämeen-Anttila löysi vapaan kielenkäytön ilot käännöstöiden kautta, ja siitä alkoi liuku kirjailijaksi.

”Olen opiskellut laajalti ja hankkinut ahneesti tietoa eri aloilta niin pienestä kuin muistan. Kaikki tämä tuntuu nyt valmistautumiselta kirjailijan ammattiin. Romaanit syövät mitä tahansa, eikä mikään kokemus tai luettu tieto ole tarpeeton.”

Kirjailijalla on ollut tuntuma elämän hauraudesta niin kauan kuin hän muistaa. Lapset selkävika aiheutti kipuja, aikuisempänä mieli kipuli masennuksessa. Kirjoittamisesta on löytynyt lääke ja apu.

”Kirjoittaessa saan kokemuksen kokonaisuudesta olemisesta, syntyy jotakin ehjää ja kokonaista.”

Esikoisromaani Suden vuosi kuvasi epilepsiaa sairastavaa opiskelijatyttöä.

”Halusin valita sairauden, joka ei näy päälle niin kuin eivät selkäkipu ja masennuskaan. Sellaisia sairauksia ihmisten on vaikea ymmärtää.”

Loistetaan yhdessä

Kirjailija Hämeen-Anttila kiinnostaa yleisöä, tutkija Hämeen-Anttila ei. Kirjailija saa lukijoilta palautetta, tutkija ei. Kriitikoilta Hämeen-Anttilan tekstit ovat saaneet suotuisan vastaanoton. Jonkun verran häntä on nälväisty kirjallisuustaattien upottamisesta tekstin sekaan.

”Miehet eivät tunnu sallivan naiselle sitä, että tämä on sivistynyt ja oppinut. Naisen täytyy pitää kitansa kiinni, jos hän jotain tietää!” kirjailija kiihtyy. ”Minun elämäni on lukeminen ja kirjat. Kaiken luetun jäljiltä minulla on mielessäni raskas koneisto, joka koko ajan hyrrää. En haeskele sitaatteja, ne ovat päässäni.”

Virpi Hämeen-Anttilan puoliso **Jaakko Hämeen-Anttila** on Helsingin yliopiston arabian kielen ja islamin tutkimuksen professori ja Suomen johtavia islamintutkijoita.

”Me emme kilpaile keskenämme, vaan voimme loistaa yhdessä. Meillä molemmilla on oma erityisalamme sekä monia yhteisiä kiinnostuksen kohteita eurooppalaisessa kirjallisuudessa. Meillä riittää keskusteltavaa.”

Rakas Helsinki

”Helsinki on loistokas kulttuurikaupunki!” innostuu Hämeen-Anttila, konserttien ja taidenäyttelyiden suurkuluttaja. Helsingin upeat rakennukset tulivat hänelle tutuiksi jo pienessä, kun hän pistäytyi vanhempien työpaikoilla. Isä oli yliopiston hallintomiehiä, ja äiti työskenteli Rautatiehallituksessa **Eliei Saarisen** piirtämässä upeassa rautatieaseman rakennuksessa.

Kun Hämeen-Anttila opiskeli Helsingissä miehensä kanssa, köyhien opiskelijoiden ainut huvi olivat pitkät kävelyretket.

”Silloin tunsin kaikki kaupungin nurkat ja loukot. Työnän nenäni edelleen julkisiin rakennuksiin ja portaikkoihin sisään. Kuljen Helsingissä nenä taivaita kohti, ja aina löydän jonkun kauniin veistoksen tai friisin.”

Tapiolassa kasvanut Hämeen-Anttila asuu nyt perheineen Vantaalla. ”Helsingin asunnot ovat säädyttömän kalliita, eivätkä meidän kaksi lastamme ja yli 15 000 kirjaamme mahdu ihan pieneen tilaan.”

Tiina Tikkanen